

**KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM
TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR
Hittanoktató- és Kántorképző Intézet**

**REFORMÁTUS KÁNTOR
ALAPKÉPZÉSI (BA) SZAK
KÉPZÉSI PROGRAMJA**

– A 2017. SZEPTEMBER 1-TŐL ÉLETBE LÉPETT MINTATANTERV SZERINT –

**Szakfelelős:
Dr. Méhes Balázs
főiskolai tanár**

**NAGYKÖRÖS
2018**

I. KÖTELEZŐ ALAPOZÓ TÁRGYAK

Tantárgy kódja TK5602 TK5603			Tantárgy neve ÓSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN I. ÓSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A hitéleti szakok szakmai törzsanyagához tartozik a bibliai kortörténet és bevezetéstán, amely a Biblia, az egyes bibliai könyvek, ill. iratesoportok keletkezését, felépítését, összefüggéseit, történeti kontextusát ismerteti. Az ószövetségi könyvek két féléves előadása alapvetően a héber kánon sorrendjére épít. A könyvek ismertetésével párhuzamosan kortörténeti összefüggések megvilágítására is sor kerül. A hallgatók önálló munkával elkészítik az egyes bibliai könyvek rövid tartalmi kijegyzetelését.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Főbb témák: a patriarchák kora, Mózes kora, honfoglalás, királyság kora, babiloni fogság, hazatérés a fogságból, Ezsdrás–Nehémiás kora, bölcsességirodalom, öt tekeres

Az első félév anyaga: 1-2-3-4-5Mózes, Józsué, Bírák, 1-2Sámuel, 1-2Királyok, Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel

A második félév anyaga: Hóseás, Jóel, Ámós, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhúm, Habakuk, Zofóniás, Haggeus, Zakariás, Malakiás, Zsoltárok, Jób, Példabeszédek, Ruth, Énekek éneke, Prédikátor, Siralmak, Eszter, Dániel, Ezsdrás, Nehémiás, 1-2Krónikák

SZAKIRODALOM:

- Bright, John: *Izrael története*. Budapest, 1990.
- Burján Tamás–Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliai iránytű*. Budapest, 2010.
- Jagersma, H.: *Izrael története I*. Budapest, 1991.
- Karasszon István: *Izrael története. A kezdetektől a Zsidó háborúig*. Budapest, 1991.
- Karasszon István: *Izrael története. A kezdetektől Bar-Kochbáig*. Budapest, 2009.
- Karasszon István: *Ószövetségi ismeretek vallástanár szakos hallgatók számára*. Komárom, 2006.
- Nagy Antal Mihály: *Izrael története*. Sáropatak, 2007.
- Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliaismeretkézikönyv*. Budapest, 2008.; ²2016.
- Rózsa Huba: *Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*. Budapest, 1986. (több kiadás)
- Rózsa Huba: *Mi a Biblia? Bevezetés a Biblia ismeretébe*. Budapest, 2010.
- Rózsa Huba: *Ószövetségi bevezető*. Budapest, ⁵2016.
- Rózsa Huba: *Óstörténet*. Budapest, 2008.
- Soggin, Alberto: *Bevezetés az Ószövetségbe. A kezdetektől az alexandriai kánon lezárásáig*. Budapest, 1999.
- Szathmáry Sándor: *BibliaismeretI. Ószövetség*. Budapest, 1993.
- Tóth Kálmán: *Ószövetségi bevezetéstán*. Budapest, 1991.
- Zsengellér József: *A kánon többszólamúsága. A Héber Biblia/Ószövetség szöveg- és kánontörténete*. Budapest, 2014.

Tantárgy kódja TK5604 TK5605			Tantárgy neve ÚJSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN I. ÚJSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	3	Előadás	Vizsga
IV.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A hitéleti szakok szakmai törzsanyagához tartozik a bibliai kortörténet és bevezetéstan, amely a Biblia, az egyes bibliai könyvek, ill. iratcsoportok keletkezését, felépítését, összefüggéseit, történeti kontextusát ismerteti. Az újszövetségi könyvek két féléves előadása alapvetően az újszövetségi kánon sorrendjét követi. A hallgatók önálló munkával elkészítik az egyes bibliai könyvek rövid tartalmi kijegyzetelését.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A tantárgy meghatározó témakörei röviden a következők:

Első félév: 1. Bibliaismereti, kortörténeti alapismeretek, alapfogalmak

2. Általános bevezetéstan (vázlatokban): kánontörténet, szövegtörténet és a szöveg vizsgálatának, kutatásának története, valamint nyelvtörténet

3. Az intertestamentális és az újszövetségi kor történeti jellemzése és az adott korok jellegzetességei:

4. Speciális bevezetéstan: Máté, Márk, Lukács, János evangéliuma, Apostolok Cselekedetei, Róma és 1-2Korinthus

Második félév: Galata, Efézus, Filippi, Kolossé, 1-2Thesszalonika, 1-2Timóteus, Titusz, Filemon, Zsidó levél, Jakab, 1-2Péter, 1-3János, Júdás, Jelenések

SZAKIRODALOM:

- Balla Péter: *Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története*. Budapest, 2005.
- Balla Péter: *Az újszövetségi iratok története. (Bevezetéstani alternatívák.)* Budapest, 2008.
- Budai Gergely–Herczeg Pál: *Az Újszövetség története*. Budapest, 1985.
- Burján Tamás–Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliai iránytű*. Budapest, 2010.
- Jagersma, H.: *Izrael története* Budapest, 1991.
- Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliaismeretikezikönyv*. Budapest, 2008.; ²2016.
- Schweizer, Eduard: *Teológiai bevezetés az Újszövetségbe*. Budapest, 2004.
- Tóth Kálmán–LenkeynéSemsey Klára: *Bibliai Atlasz*. Budapest, 1994.
- Varga Zsigmond: *Újszövetségi bevezetés*. Budapest, 2000.

Tantárgy kódja TK4001			Tantárgy neve EGYHÁZTÖRTÉNET I.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A keresztyénség kezdettől fogva, majd az ókor és középkor, de különösen a reformáció korában számos példaképet állít a hallgatók elé, valamint a leendő tanítványaik elé. Katechetikai szempontokat szem előtt tartva foglalkozunk az egyháztörténet fontosabb eseményeivel. A történelem eseményeivel párhuzamosan láttatjuk az egyház történetének alakulását, egészséges történet szemléletet kialakítva. Az egyháztörténet kevésbé dicsőséges korszakait úgy szeretné ez a tantárgy bemutatni, mint a bűnbánatra és alázatra tanító időket, melyek a megújulás szükségességét hozzák magukkal és példázzák.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A hittanoktatók számára két féléves anyagrész.

A tematika igyekszik az egyháztörténet fejezeteiből azokat kiemelni és előtérbe helyezni, amelyek a Református Pedagógiai Intézet által kiadott, 7. osztályosok számára készült tanmenet tartalmaz. Az egyetemes egyháztörténet keretén belül az egyház kialakulásának folyamatát kísérvük figyelemmel a történelmi háttérre figyelembe véve. Az egyház életének küzdelmes útját követjük a megalakulás, üldözések, államvallássá válás folyamatán át, a keresztyén ókor és középkor eseményein keresztül. A fontosabb szerzetesrendekre és az egyház tanfejlődésére egyaránt kitérünk. Az ókori teológusok munkái közül kiemelkedik Augusztinus munkássága, amelyre nagyobb figyelmet szentelünk, mert a reformátorok egészen az ő teológiájáig nyúlnak vissza. Az egyház életében fontosabb szerepet betöltő események és személyek által a reformációt előkészítő eseményekre tér át a tematika. A humanizmus és reneszánsz szerepe valamint az előreformátorok tevékenysége szintén hangsúlyt kap. Református intézmény lévén és a Kálvin év jegyében a reformációra különösen nagy figyelmet szentel a tematika. Áttekinti a reformáció főbb irányait, a reformátorok teológiáját. Az ellenreformáció eseményei kapcsán tisztelet ébred bennünk hithőseink kitartását látva. A felvilágosodás és a hozzá kapcsolódó szellemi irányzatok megismertetésével eljut a modern kor egyháziasságához. A múlt század egyháztörténetének fontosabb állomásai, az ökumenizmus, a II. világháború egyházra gyakorolt hatásával is foglalkozik. Áttekintést ad a világban élő református egyházakról.

A diakónusok és kántorok kevésbé részletes csak egy féléven keresztül tanulják, ezért az áttekintés, mint a hittanoktatóknál és nem tartalmaz katechetikai vonatkozásokat.

SZAKIRODALOM:

- Egyháztörténet I-II. Szerk. Tóth-Kása István- Tőkéczi László- Ladányi Sándor- Papp Kornél. Magyarországi Református Egyház Pedagógiai Intézete, Bp. 1998.
- Jos Colijn: Egyetemes egyháztörténet Sárospatak, 1996.
- Adorjáni Géza: Az egyháztörténet kézikönyve, Bp.1975
- A kezdetektől a reformációig Szerk. Dienes Dénes- Misák Marianna Sárospatak, 2007.
- A reformáció Szerk. Dienes Dénes Sárospatak 2008.
- Révész Imre- Segesváry Lajos: Egyháztörténelem I-II.

Tantárgy kódja TK4002			Tantárgy neve EGYHÁZTÖRTÉNET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A keresztyénség felvételétől kezdve a tematika áttekintést ad hazánk vallási viszonyairól, és ezzel igyekszik a hallgatókban kialakítani történelmi ismereteikre építve egy összefoglaló képet a magyarság egyházi életének főbb eseményeiről. Különösen a reformáció korából állít olyan személyiségeket a hallgató és jövőbeli diákjai elé, akik tudásukkal, hitükkel, tehetségükkel hozzájárultak a magyarság szellemi, lelki felemelkedéséhez. A történelmi, irodalmi, zenei párhuzamok segítségével mélyüljenek el az ismeretek, és élményszerű legyen az oktatás. Ugyanakkora levéltári és egyéb egyháztörténeti források használatában legyenek otthonosak a hallgatók. Az ellenreformáció időszakából hithősök példáján keresztül erős meríthetnek az élet és hit küzdelmeihez. Katechetikai szempontokat szem előtt tartva foglalkozunk a magyar egyháztörténet fontosabb eseményeivel.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A keresztyénség felvételétől kezdve a tematika áttekintést ad hazánk vallási viszonyairól, és ezzel igyekszik a hallgatókban kialakítani történelmi ismereteikre építve egy összefoglaló képet a magyarság egyházi életének főbb eseményeiről. Különösen a reformáció korából állít olyan személyiségeket a hallgató és jövőbeli diákjai elé, akik tudásukkal, hitükkel, tehetségükkel hozzájárultak a magyarság szellemi, lelki felemelkedéséhez. A történelmi, irodalmi, zenei párhuzamok segítségével mélyüljenek el az ismeretek, és élményszerű legyen az oktatás. Ugyanakkora levéltári és egyéb egyháztörténeti források használatában legyenek otthonosak a hallgatók. Az ellenreformáció időszakából hithősök példáján keresztül erős meríthetnek az élet és hit küzdelmeihez. Katechetikai szempontokat szem előtt tartva foglalkozunk a magyar egyháztörténet fontosabb eseményeivel.

Hittanoktatók számára:

A tematika igyekszik a magyar egyháztörténet fejezeteiből azokat kiemelni és előtérbe helyezni, amelyek a Református Pedagógiai Intézet által kiadott, 7. osztályosok számára készült tanmenet tartalmaz. Az egyetemes egyháztörténetben tanultakra építve megláthatják a hallgatók, hogy azok az események, amelyek Európában történtek, miként hatnak a magyarországi egyházi életre. A magyarság történetének rövid áttekintése után a magyarországi reformáció részletes feldolgozása történik. A reformáció megjelenés, terjedése, irányzatai, hatása a közművelődésre mind helyet kapnak az oktatásban. Minden korhoz tartozóan áttekintjük az egyházi irodalom főbb képviselőit. Minden félévben több „kötelező olvasmányt” jelölök ki, melyek az anyaghoz kapcsolódó személyek műveiből választhatók ki. Pl. Az első részhez ajánlottam Kocsi Csörgő Bálint: Kösziklán épült ház ostroma, vagy Károly Gáspár: Két könyv vagy Skarica Máté: Szegedi kis István című könyvéből egyet választani, a második részhez Bod Péter: Szent Hilárius című könyvét választottam, amelyet a hallgatókkal együtt dolgozunk fel. A harmadik részhez ajánlottam: Makkai Sándor: Holt tenger című, igaz történeten alapuló regényét.

A tematika harmadik része áll hozzánk korban a legközelebb és talán éppen ezért a legnehezebb rész. Fontosnak tartom, hogy múzeumba, levéltárba látogassunk el közösen. Tavaly a Ráday Múzeumban jártunk Kecskeméten és ugyancsak Kecskeméten láttuk az Árva Bethlen Katáról szóló előadást, az „Újrakezdő” címmel. Ennél a tárgynál is külön kitérünk arra, hogy hogyan és mit tanítsunk a 7. osztályosoknak magyar egyháztörténetből. Milyen módszerrel és ráhangolással dolgozzunk, az elmélyítést hogyan valósítsuk meg, mely énekeket javasoljuk.

A diákonusok és kántorok kevésbé részletesen csak egy féléven keresztül tanulják ezt a tantárgylemelet.

SZAKIRODALOM:

- Egyháztörténet I-II. Szerk. Tóth-Kása István- Tökéczki László- Ladányi Sándor- Papp Kornél. Magyarországi Református Egyház Pedagógiai Intézet Bp. 1998.
- Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945
- Bíró-Bucsay –Tóth-Varga: A Magyar Református Egyház története
- A Magyarországi Református Egyház története 1918-1990 Szerk. Barcza József, Dienes Dénes, Sárospatak

1999.

- Győri L. János: A magyar reformáció irodalmi hagyományai
- Adalékok a Magyarországi Református Egyházban az 1956-1957-es esztendőben történetekhez Szerk. Dr. Ladányi Sándor Bp. 2006.
- Ég, de meg nem emésztetik – Szabó Imre a Budapesti Református Egyházmegye első esperese – Naplók 1914-1954

TANTÁRGY KÓDJA TK5606 TK5607			Tantárgy neve HITVALLÁSISMERET I. HITVALLÁSISMERET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás	Vizsga
III.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A Heidelbergi Káté (HK) és a II. Helvét Hitvallás (HH) alapján bevezetés a bibliai és rendszeres teológiai gondolkodásba. Az egyház hivatalos hitvallási iratainak ismerete mellett a tantárgy célja a Szentírás magyarázása, tanítása kritikai vizsgálatának elsajátítása. Ezek mellett fontos cél még, hogy a hallgatók, leendő református értelmiségiként felekezeti identitástudatot alakítsanak ki.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hitvallások struktúráját követve a hallgatók betekintést nyernek a rendszeres teológia toposzaiba. A klasszikus reformátori tanítás mellett megismerkednek az egyház tanításának dogmatörténeti változásaival, a különböző dogmatikai vitákkal. A tantárgy többek között tárgyalja a hitvallás és dogma funkciójának kérdését, az egyháznak a teremtésről, megváltásról szóló tanítását, a Szentháromság, Krisztus és Szentlélek körül kialakult teológiai vitákat, az egyház mibenlétének kérdését, a sákramentumok értelmezése körül kialakult vitákat.					
SZAKIRODALOM: ▪ <i>A Heidelbergi Káté – A Második Helvét Hitvallás.</i> Budapest, 1981 ▪ Heinrich Bullinger: <i>A keresztyén vallás summája 1556.</i> Szentendre, 1997. ▪ Kálvin János: <i>A keresztyén vallás rendszere.</i> Pápa, 1909. ▪ Link, Christian: <i>A teremtés teológiája.</i> Nagykőrös, 2007. ▪ McGrath, Alister: <i>Bevezetés a keresztyén teológiába.</i> Budapest, 1995. ▪ Szűcs Ferenc: <i>Hitvallásismeret.</i> Budapest, 2007. ▪ Tavaszy Sándor: <i>Református keresztyén dogmatika.</i> Kolozsvár, 2006. ▪ Török István: <i>Dogmatika.</i> Kolozsvár, 2006. ▪ Ursinus, Z.: <i>Commentary on the Heidelberg Catechism.</i> Michigan, 1956.					

Tantárgy kódja TK5601			Tantárgy neve EKLÉZIASZTIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A tanegységet közösen hallgatják a hitéleti szakok képzéseiben résztvevők. A stúdium alapos és rendszerezett ismereteket ad a Magyarországi Református Egyház szolgálatáról, felépítéséről, hogy az egyházi szolgálatra készülők szolgálatuk kontextusáról és aspektusairól kellő ismeretekkel rendelkezzenek. Az Ekléziasztika gyakorlati teológiai diszciplína, amely alapvetően nem az egyház bibliai/biblikus és rendszeres teológiai értelmezésével, hanem empirikus bemutatásával foglalkozik.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

1. Az ekléziasztika helye és feladata
2. Az egyház valósága és aspektusai; az egyház definíciója/definíciói
3. A Magyarországi Református Egyház életének alapjai, öröksége és helyzete
4. A Magyarországi és Magyar Református Egyház szervezete
5. A Magyar Református Egyház (2009. május 22.); a magyar ajkú reformátusság a Kárpát-medencében és világszerte; a magyar reformátusság közös szervezetei és ügyei (pl. MRETZS; GK)
6. Az egyház szolgálata, igehirdetői, tanítói és nevelői szolgálata; sákramentumok; egyház és iskola
7. Az egyház kormányzása, igazgatása, képviselte
8. Az egyház missziói és diakóniai szolgálata
9. Az egyház és az egyházközség igazgatása, gazdálkodása
10. Az egyház és az egyházközség intézményei
11. Az egyház és az egyházközség tisztségviselői és alkalmazottai
12. A Magyarországi Református Egyház ökumenikus és nemzetközi kapcsolatai
13. Az egyház és a kulturális örökség
14. Egyház és állam
15. Kitekintés

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- *A Magyarországi Református Egyház törvényei*
- Kijelölt szakirodalom

AJÁNLOTT IRODALOM:

- Fekete Károly: *A gyülekezetépítés szolgálatában*. Budapest, 2000.
- <http://reformatus.hu/egyseg/>
- <http://www.majus22.org/>
- <http://www.reformatus.hu/>
- Imre Lajos: *Ekléziasztika. Az egyház élete és szolgálata*. Budapest, 1941.
- Kádár Ferenc: *Egyház itt és most. Az ekléziasztika művelésének alapjai, eredményei és mai lehetőségei*. Sátoraljaújhely, 2006. (doktori értekezés, kézirat)
- Kozma Zsolt: *Ekléziasztika*. Kolozsvár, 2000.
- Stott, John: *Az élő gyülekezet*. Budapest, 2009.
- Török Péter: *Magyarországi vallási kalauz 2004*. Budapest, 2004.

Tantárgy kódja TE1101 TE1102 TE1401 TE1402			Tantárgy neve ÉNEK- HANGKÉPZÉS I. ÉNEK- HANGKÉPZÉS II. ÉNEK- HANGKÉPZÉS III. ÉNEK- HANGKÉPZÉS IV.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel —		Vizsgajelentkezési előfeltétel —
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	15	1	1	Előadás	Vizsga
II.	15	1	1	Szeminárium	Évközi jegy
III.	15	1	1	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	15	1	1	Labor	Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A képzésben résztvevőket hangilag is felkészíteni a rájuk váró feladatokra, hogy képesek legyenek hangjukat úgy használni, hogy énekük példaadó lehessen, és hogy pályájuk alatt egészségben megőrizhessék azt. Így feladat az egészséges hangszervek tökéletes összműködésének kialakítása, rekeszlégzés begyakorlása, rezonancia fejlesztése, tiszta intonációra való nevelés. Előkészíteni a hangot a tanulás folyamán jelentkező komolyabb és nehezebb feladatokra, a későbbiekben jelentkező munkabíráásra, nagy megterhelésre. A hangképzés váljon részévé az énektanításnak. Tudjon a diák tájékozódni az egyetemes zenekultúra harmónia- és formavilágában. Ismerje meg a különböző korszakok jellegzetes harmónia világát, műfajait, stíluselemeit. Adjon gazdag dalismeretet.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A helyes mély légzés elsajátítása, jó hangindítás, helyes szövegkiejtés, levegő kapacitás növelése, hangterjedelem tágitása, énektechnika, koloratúra fejlesztése, azért, hogy a leendő kántor legyen képes egy-egy dalt megformáltan előadni. Népdalok, reneszánsz, barokk, klasszikus, romantikus, dalok, valamint egyházzenei, oratórikus műrészletek begyakorlása.					
SZAKIRODALOM: ▪ Kerényi Miklós Gy.: <i>Százszínű csokor</i> (EMB 1966) ▪ Kerényi Miklós Gy.: <i>Énekiskola I-III</i> (EMB 1985) ▪ Ádám Jenő: <i>A dal mesterei I-VII.</i> (EMB, 1956– 1965) ▪ Molnár-Kern: <i>Daloskert</i> ▪ Ádám Jenő. <i>A dal mesterei I-VII/c</i> (EMB 1956) ▪ J. S. Bach: <i>Geistliche Lieder</i> ▪ H. Schütz: <i>Kleine geistliche Konzerte</i> ▪ Kerényi Miklós Gy.: <i>Az éneklés művészete és pedagógiája</i>, (Magyar Világ K. 2002) ▪ Jelinek Gábor: <i>Út a természetes énekléshez.</i> (Akkord kiadó 1999) ▪ Adorján Ilona: <i>Hangképzés, énektanítás</i> (Eötvös József Könyvkiadó, Bp. 1996)					

Tantárgy kódja TK1202			Tantárgy neve ALKALMAZOTT INFORMATIKA (MŰHELYMUNKA)		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
–			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	3	1	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az oktatás-nevelés bevezető és kezdő szakaszában az informatika oktatását, valamint a tanítási óra módszertani/oktatástechnikai lefolytatását támogató, továbbá az oktatás adminisztrációját segítő eszközökkel/programokkal kapcsolatos ismeretek elsajátítása. A stúdium során a hallgató – előképzettségének megfelelően – ismereteket és elemi gyakorlatot szerezzen számítástechnikai eszközök használatában. A stúdium feladata megalapozni, hogy további számítástechnikai ismeretek és gyakorlat birtokában kész oktatóprogramokat a felhasználói útmutató alapján használni tudjon a tanítói munkájában és a szabadidős tevékenység irányítása alkalmával.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az elemi számítógép-kezelési ismeretek tanítása, egyszerű algoritmusok, adatok értelmezése, csoportosítása, az internetről történő elemi információszerzés tanítása; az iskolai könyvtár használata, a dokumentumfajták megkülönböztetése a számítógépen. Ismerkedés tantárgy-specifikus oktatóprogramokkal, multimédiás alkalmazásokkal, oktatástechnikai/informatikai eszközökkel, ezek alkalmazásának metodikája, beépítésének lehetőségei a nevelő-oktató munkába. (digitális tábla, projektor, egyéb még használatos vetítők, modellek, szimulációs programok, számon kérő programok stb.) E-learning és használata. Tematika, tervezet, vázlat készítése oktatóprogram használatára. Szabadon választott oktatóprogram vagy számítógépes játék beépítése egy adott gyermekcsoport tevékenységébe.					
SZAKIRODALOM: Kiadott digitális tananyag, vonatkozó web oldalak.					

Tantárgy kódja TD0701			Tantárgy neve TEOLÓGIAI ETIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
.II.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A tantárgy oktatásának célja abban áll, hogy a hallgatókat olyan ismeretek és készség elsajátítására vezesse el, amelyek által nem csak tisztában legyenek a keresztyén erkölcsi világrend értékeivel, adott érvényes normáival, hanem saját morális döntéseiben azokat alkalmazni is tudják. Tudjanak hivatkozni adott helyeken a teológiai etika sajátos, keresztyén, református hitismereti gyökereire, ugyanakkor ismerjék a kor legaktuálisabb etikai kihívásait.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az oktatás során a hallgatók az etika jelentésével, feladatával, a különböző filozófia etikai irányzatokkal és a teológiai etika sajátos tartalmával. Az általános és elvi rész mellett a hallgatók alkalmazott etikával is foglalkoznak, melynek struktúráját a Tízparancsolat adja, ehhez kapcsolódóan azonban tárgyalásra kerülnek többek között korunk médiaetikai, gazdaság- és környezetetikai, bio- és társadalometikai kérdései is.					
SZAKIRODALOM: ▪ Bolyki János: <i>Újszövetségi etika</i>. Budapest, 1998. ▪ Bonhoeffer, Dietrich: <i>Etika</i>. Szentendre, 1999. ▪ Douma, Jochem: <i>A Tízparancsolat</i>. Budapest, 1994. ▪ Fazakas Sándor (szerk.): <i>A protestáns etika kézikönyve</i>. Budapest, 2017. ▪ Fekete László (szerk.): <i>Kortárs etika</i>. Budapest, 2004. ▪ Gaizler Gyula–Nyéki Kálmán: <i>Bioetika</i>. Budapest, 2003. ▪ Hankiss Elemér: <i>A Tízparancsolat ma</i>. Budapest, 2002. ▪ Hársing László: <i>Bevezetés az etikába</i>. Miskolc, 1999. ▪ Heller Ágnes: <i>Általános etika</i>. Budapest, 1994. ▪ Kodácsy-Simon Eszter: <i>Értelmes szívvel. Etikai témák az evangélikus oktatásban</i>. Budapest, 2016. ▪ Lochmann, Jan Milic: <i>A szabadság útjelzői</i>. Budapest, 1993. ▪ Szűcs Ferenc: <i>Teológiai etika</i>. Budapest, 1984. ▪ Török István: <i>Etika</i>. Amsterdam, 1988. ▪ Weber, Max: <i>A protestantizmus és a kapitalizmus szelleme</i>. Budapest, ²1995.					

Tantárgy kódja TK2901			Tantárgy neve NEVELÉSTÖRTÉNET		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A neveléstörténeti stúdium célja, hogy megalapozza a hallgatók történeti szemléletét a pedagógia elméletének és gyakorlatának megismeréséhez. Kialakítja azt a felismerést, hogy a jelenkor pedagógiája történeti fejlődés eredménye.

A neveléstörténeti szemlélet kialakítása érdekében a tantárgy feladata:

- ismertesse meg az egyetemes és a magyar nevelés történetének legjelentősebb tényeit és összefüggéseit, a mai pedagógiai elmélet és gyakorlat közvetlen előzményeit;
- alapozó jellegéből adódóan keltse fel a hallgatók érdeklődését a problémátörténeti vizsgálódások iránt, alakítsa ki és fejlessze a hallgatók érzékenységét és készségét a pedagógiai problémák történeti szempontú megközelítésére, értelmezésére, elemzésére és értékelésére;
- nyújtson tájékoztatást a neveléstörténet alapvető forrásairól, igazítson el a neveléstörténeti szakirodalomban, adjon ösztönzést az öntevékeny problémátörténeti tájékozódásra.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- A neveléstörténet tárgya, jellege, forrásai, funkciója.
- Mióta van nevelés? A nevelés eredete, alapformáinak kialakulása. Mióta van iskola? Az intézményes nevelés megjelenése az ókori keleten.
- Az európai nevelés elméletének és gyakorlatának gyökerei.
 - A görög nevelést meghatározó természeti, társadalmi, politikai, eszmei tényezők. Az athéni és a spártai modell jellemzése, különbözőségük okai. Görög filozófusok a nevelés céljáról, tartamáról és módszereiről: Szókratész, Platon, Arisztotelész.
 - Róma nevelési kultúrájának jellemzése. A görög hatás szerepe. Az állampolgári nevelés eszménye és a szervezeti forrás összefüggése.
- A középkori nevelés kialakulását, elterjedését meghatározó tényezők.
 - A kereszténység emberképe. A klerikus nevelés intézményei, a világnézet formálása tartalma, eszközrendszere. Az egyetemek kialakulása. A magyar nevelés rendi jellege.
 - A humanizmus hatása a nevelés elméletére és gyakorlatára: Erasmus, Montaigne nézetei a gyermekről, a nevelés módszereiről. A városi humanista iskolák megjelenésének jelentősége.
- A polgári nevelés történetének első szakasza (XVI–XVIII. sz.)
 - A reformáció és az ellenreformáció nevelési kultúrájának azonos és eltérő vonásai. Az anyanyelvű kultúra és a népnevelés kérdésének előtérbe kerülése. A kollégiumi típusú iskolák elterjedése hazánkban. A jezsuiták iskolaállítási törekvései.
 - Comenius, a nagy összegző. A Didactica Magna hatása napjainkig. Apáczai Csere János szerepe a magyar pedagógiai elmélet fejlődésében.
 - Az empirikus és szenzualista ismeretelméleti koncepciók hatása. A hasznosság elvének megjelenése a pedagógiai gondolkodásban. Locke: Gondolatok a nevelésről című művének jelentősége.
 - Felvilágosult polgári elvek a nevelésben. Rousseau mint a reformpedagógia alapozója. A hasznossági szempont és a munkára nevelés Pestalozzi és Tessedik munkásságában.
 - A polgári pedagógia tudománnyá válása: Herbart pedagógiájának filozófiai és pszichológiai alapjai. A herbartianusok hatása és az oktató iskola megmerevedése.
- A polgári nevelés történetének második szakasza (XIX–XX. sz.)
 - Az elméleti pedagógia főbb irányzatai: kultúrpedagógia, szociálpedagógia, morálpedagógia, munkaiskola-

koncepció.

- Az oktatás szervezeti formáit megújító törekvések: a hagyományos osztályrendszer felbontására irányuló kísérletek (Jéna-plan), a hagyományos tantárgyi rendszer felbontására irányuló törekvések (Dewey pragmatista projektjei, Decroly, Waldorf-iskolák).
- Individualizáló törekvések: Ellen Key, Montessori, Freinet.
- Az elméleti pedagógia főbb irányzatai hazánkban a századfordulón. Személyiségpedagógia: Schneller István. Gyermektanulmányi mozgalom: Nagy László. Nemzetnevelés: Imre Sándor.
- Karácsony Sándor pedagógiai munkássága.
- A magyar alsó fokú oktatás, tanítóképzés és óvóképzés története.
 - A népiskola XVI. századi megjelenése. A népiskola-hálózat szétterülése a XVII-XVIII. században. Az 1777. és 1806. évi Ratio Educationis általános nevelési elvei, iskolarendszere, rendelkezései a népiskolákról. A népiskolák szervezete, tananyaga a reformkorban. Az 1868. évi népoktatási törvény. A 6 osztályos elemi népiskola szervezeti és tartalmi alakulása 1945-ig; az 1905-ös és az 1925-ös népiskolai tantervek. A nyolc osztályos általános iskola fejlődése 1945-től napjainkig.
 - A tanítóképzés elődje, a norma-iskola létrejötté az I. Ratio Educationis nyomán. Az első önálló hazai tanítóképzők a XIX. században. Az 1868-as népoktatási törvény a tanítóképzésről. Szervezeti és tartalmi változások 1948-ig. A szocialista nevelés alapelvei. Az államosítás. A felsőfokú képzés indulása, fejlődése napjainkig. A közoktatás és a tanítóképzés összefüggése.
 - Saját intézményünk története.

Az óvodai nevelés története hazánkban. Az óvodai intézményrendszer történeti áttekintése. A magyar óvó(nő)képzés 1828-tól napjainkig.

SZAKIRODALOM:

- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2003): *Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris Kiadó, Budapest.
- (www.mek.oszk.hu/01800/01893/html)
- Fehér Erzsébet (1994): *Az oktatás és nevelés története*. Budapest. száma: J 11-1141/1.
- Gáspár László – Kelemen Elemér (1999): *Neveléstörténet problémátörténeti alapon*. OKKER Kiadói Kft., Budapest.
- Györgyiné Koncz Judit (2005): *Pályaismeret, pályaaorientáció*. Károli Egyetemi Kiadó, Budapest.
- Kardos József – Kelemen Elemér (1996): *1000 éves a magyar iskola*. Korona Kiadó Kft., Budapest.
- Kéri Katalin (2001): *Bevezetés a neveléstörténeti kutatások módszertanába*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla, (2003, szerk.): *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Pukánszky Béla (2001): *A gyermekkor története*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Vajda Zsuzsa – Pukánszky Béla (2003, szerk.): *A gyermekkor története. Szöveggyűjtemény*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.

Tantárgy kódja TK2902			Tantárgy neve ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIA ÉS DIDAKTIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

- megismertetni a hallgatókat az általános pedagógia és az oktatástan alapvető – és a jelen gyakorlat szempontjából is releváns – ismeretanyagával;
- impulzusokat adni a hallgatók saját korábbi és jelenlegi oktatási élményeinek felszínre hozásához és elemzéséhez;
- tapasztalatszerzési és "belegondolási" lehetőségek biztosítása a praxis számukra ez idáig ismeretlen területein;
- az elmélet és gyakorlat kapcsolódási pontjainak felmutatásával a hallgatók pedagógiai érzékenységének fokozása.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- A társadalmi pedagógiai gyakorlat funkciója. A neveléstudomány/ok szakágai, kutatási módszerek, társtudományokkal való kapcsolatok. Szocializáció – nevelés – oktatás. Nem-professzionális és professzionális nevelés, oktatás.
- A hazai iskolarendszer jelenlegi helyzete. Az iskolarendszer funkciói: e funkciók kapcsolása az egyes iskolafajtákhoz, különös tekintettel a kötelező iskoláztatás megalapozó szakaszára. A közoktatás aktuális problémái.
- A nevelés, oktatás intencionális jellege. A célok forrásai: a társadalom (az oktatáspolitikai közvetítésével); a helyi társadalom; az iskola fenntartó; az iskola koncepciója; egyes pedagógusok, csoportok; tanuló/k. A célok megjelenése a különböző dokumentumokban (alkotmány, Gyermeki Jogok Chartája, közoktatási törvény, nemzeti alaptanterv, kerettanterv, pedagógiai program, helyi tanterv, a tanító napi gyakorlatához kapcsolódó tervek). A célok irányultsága: kognitív, affektív, pszichomotoros; tartalom- és eszköztudás; ismeret, jártasság, készség, képesség, kulcskompetenciák, attitűd. Értékek az oktatásban. A célok megfogalmazásának és elrendezésének lehetséges módjai. Egységes, szelektív és differenciált célok az oktatásban.
- A tudás létezési módjai. Ismeret és operatív jellegű tudás. Képességek rendszere.
- Az életkori osztály mint az iskola hagyományos szociális alapegysége. Az osztályokba sorolás lehetséges kiindulópontjai. Koedukáció. Integráció. Az osztálybontás okai, formái, lehetőségei. Az osztálylétszám. Ugrás és bukás, a fejlesztési szakaszokban való gondolkodás és ennek törvényi háttere. Felkészítés az élethosszig tartó tanulásra.
- A tanítási óra mint az oktatás leggyakoribb időegysége, hagyományos szervezeti formája. A tanítási órához kapcsolódó problémák és megoldások: időtartam és fáradékonyság; rituálék, sablonok; az oktatási tartalom széttagolása, mozaikszerűsége; közös és egyéni órarendek. Sajátos időkezelés az epochális és a projekt oktatásban.
- Tanulás az osztálytermen, a szaktantermen vagy az iskolán kívül (könyvtár, múzeum, kirándulás, erdei iskola). Tanulás a tanítási órák között: otthoni tanulás; napközi otthon, iskolaotthon, klub, fejlesztő csoport.
- Az oktatás szervezési módjainak sajátosságai, alkalmazásuk lehetőségei, hatékonyságuk feltételei. A szervezési módok mint az egységesség, mint a szelekció, mint a differenciált fejlesztés eszközei. A tradicionális tanítási stratégia kritikai elemzése.
- Az oktatás módszerei mint a tanár és tanuló eljárásai. A módszerek kiválasztását meghatározó tényezők. A közlés. A megbeszélés. A bemutatás. A tanulók tevékenysége. A tanulói teljesítmények mérésének és értékelésének módszerei.
- Az oktatás eszközei. Az eszközök négy „nemzedéke”. Az informatika által felkínált lehetőségek.
- A tanterv funkciója, változatai. A tananyag kiválasztásának, valamint vertikális és horizontális elrendezésének módjai. A tartalmi szabályozás tantervi szintjei. A helyi tanterv készítése. A pályakezdő tanító a helyi tanterv

készítésének folyamatában.

- Az oktatási folyamat értelmezése. Az oktatási folyamat során megvalósuló didaktikai feladatok: adatok, élmények, tapasztalatok; elemzés; elvonatkoztatás, általánosítás; alkalmazás; rögzítés; rendszerezés; ellenőrzés, értékelés; az elsajátítás pszichikai feltételeinek biztosítása. Az oktatás menetének logikai szempontú elemzése. A tanulók eltérő fejlesztési igényeihez való alkalmazkodás a tanulás folyamatában.

Az oktatás tervezésének napi gyakorlatban megjelenő szintjei: a tanév, a téma, a tanítási óra tervezése. Az egyes tervezési szintek sajátosságai, dokumentumai (tanmenet; tematikus terv, egyéni fejlesztési terv, epocha terv, projekt terv; óra-tervezet, óravázlat). Tervezés és megvalósítás, önreflexió, óraelemzés.

SZAKIRODALOM:

- Báthory Zoltán (1992): *Tanulók, iskolák – különbségek*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Csapó Benő (szerk.): *Az iskolai műveltség*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- Csapó Benő: *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése*. Akadémia Kiadó, Bp., 2003.
- Difer Programcsomag. Mozaik Kiadó, Szeged, 2004.
- Falus Iván (1998, szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Hunyady Györgyné – M. Nádas Mária (1996, szerk.): *A helyi tanterv készítésétől a tanítási óráig*. BTF, Budapest.
- Nagy Sándor (1993): *Az oktatás folyamata és módszerei*. Volos Kiadó, Budapest.
- Nagy József: *A megtanítás stratégiája*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1984.
- Nagy József: *XXI. század és nevelés*. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
- Zsolnai József: *A pedagógia új rendszere címszavakban*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996.

Tantárgy kódja TK2905			Tantárgy neve BEVEZETÉS A PSZICHOLÓGIÁBA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A pszichológia oktatása segítse elő a pedagógiai tevékenységhez szükséges érett személyiség kialakulását, járuljon hozzá a hallgatók gyermekcentrikus szemléletének, pedagógiai képességeinek formálásához, és nyújtson korszerű, a pedagógiai gyakorlatban alkalmazható pszichológiai ismereteket. Az ön- és társismeret fejlesztése révén fokozza a társas interakciókban mutatott hatékonyságot. Biztosítson rálátást az ember lelki működésének és viselkedésének alapvető törvényszerűségeire. Mutassa be az egyes életkori szakaszok jellemzőit, a pszichikus folyamatok fejlődésének menetét, fejlesztésének lehetőségeit, és a szocializációs színtereket. Tegye tudatossá a pedagógiai tevékenység pszichológiai vonatkozásait, hatásmechanizmusait. Fejlessze a hallgatókban a gyermekek valós szükségletei iránti érzékenységet.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- Pszichológiai alapfogalmak, jelenségek, elméletek és vizsgálati módszerek.
- Pszichológiai megközelítések, nézetek, elméletek.
- Megismerő folyamatok, kognitív működés és pszichés állapotok.
- Az emberi fejlődés általános menete és a személyiség individuális szerveződése.
- A személyiségfejlődés sajátosságai, törvényszerűségei, általános és egyedi vonásai.
- Az egyes pszichés funkciók fejlődésének és integrálódásának nyomon követése.
- A pedagógiai hatékonyság kulcsa, empátia és tolerancia fejlesztése a gyermekek iránt.
- Speciális bánásmódot igénylő tanulók.
- A szociálpszichológia azon területei, mely képessé teszik a hallgatókat a pedagógiai munka pszichológiai összetevőinek, jelenségeinek, problémáinak felismerésére, megértésére és a pszichológiai szempontok alkalmazására.
- A hallgatók pályaszocializációjának elősegítése, a tanítói tanulmányokhoz szükséges készségek és képességek fejlesztése.

SZAKIRODALOM:

- Balogh László: *Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban*. Urbis Könyvkiadó, Budapest, 2006.
- Buda Béla: *A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- Gyöngyösiné Kiss Enikő, Oláh Attila: *Vázlatok a személyiségről: a személyiség-lélektan alapvető irányzatainak tükrében*. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2007.
- Keményné dr. Pálffy Katalin: *Alapozó pszichológia*. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest, 1998.
- Kolozsváry Judit: *Más gyerek, más szülő, más pedagógus*. OKKER Kft., Budapest, 2002.
- Mészáros Aranka (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997.
- N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. Séra L.: Általános pszichológia. Comenius Bt., Pécs, 2001.
- Tóth László: *Pszichológia a tanításban*. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen, 2008.
- Vajda Zsuzsanna (1999): *A gyermek pszichológiai fejlődése*. Helikon, Budapest.
- Vajda Zsuzsanna, Kósa Éva: *Neveléslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.

Tantárgy kódja TK6303			Tantárgy neve SZEMÉLYISÉGLÉLEKTAN		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A pszichológia oktatása segítse elő a pedagógiai tevékenységhez szükséges érett személyiség kialakulását, járuljon hozzá a hallgatók gyermekcentrikus szemléletének, pedagógiai képességeinek formálásához, és nyújtson korszerű, a pedagógiai gyakorlatban alkalmazható pszichológiai ismereteket. Az ön- és társismeret fejlesztése révén fokozza a társas interakciókban mutatott hatékonyságot. Biztosítson rálátást az ember lelki működésének és viselkedésének alapvető törvényszerűségeire. Mutassa be az egyes életkori szakaszok jellemzőit, a pszichikus folyamatok fejlődésének menetét, fejlesztésének lehetőségeit, és a szocializációs színtereket. Tegye tudatossá a pedagógiai tevékenység pszichológiai vonatkozásait, hatásmechanizmusait. Fejlessze a hallgatókban a gyermekek valós szükségletei iránti érzékenységet.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- Pszichológiai alapfogalmak, jelenségek, elméletek és vizsgálati módszerek.
- Pszichológiai megközelítések, nézetek, elméletek.
- Megismerő folyamatok, kognitív működés és pszichés állapotok.
- Az emberi fejlődés általános menete és a személyiség individuális szerveződése.
- A személyiségfejlődés sajátosságai, törvényszerűségei, általános és egyedi vonásai.
- Az egyes pszichés funkciók fejlődésének és integrálódásának nyomon követése.
- A pedagógiai hatékonyság kulcsa, empátia és tolerancia fejlesztése a gyermekek iránt.
- Speciális bánásmódot igénylő tanulók.
- A szociálpszichológia azon területei, mely képessé teszik a hallgatókat a pedagógiai munka pszichológiai összetevőinek, jelenségeinek, problémáinak felismerésére, megértésére és a pszichológiai szempontok alkalmazására.
- A hallgatók pályaszocializációjának elősegítése, a tanítói tanulmányokhoz szükséges készségek és képességek fejlesztése.

■ SZAKIRODALOM:

- Balogh László: *Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban*. Urbis Könyvkiadó, Budapest, 2006.
- Buda Béla: *A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- Gyöngyösiné Kiss Enikő – Oláh Attila: *Vázlatok a személyiségről: a személyiség-lélektan alapvető irányzatainak tükrében*. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2007.
- Keményné dr. Pálffy Katalin: *Alapozó pszichológia*. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest, 1998.
- Kolozsváry Judit: *Más gyerek, más szülő, más pedagógus*. OKKER Kft., Budapest, 2002.
- Mészáros Aranka (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997.
- N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. Séra L.: Általános pszichológia. Comenius Bt., Pécs, 2001.
- Tóth László: *Pszichológia a tanításban*. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen, 2008.
- Vajda Zsuzsanna (1999): *A gyermek pszichológiai fejlődése*. Helikon, Budapest.
- Vajda Zsuzsanna – Kósa Éva: *Neveléslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.

Tantárgy kódja TK2906			Tantárgy neve FEJLŐDÉSLÉLEKTAN		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A tantárgy célja a konkrét ismeretek átadásán túl értelmezési keret nyújtása a gyermekek megismeréséhez. A fejlődés értelmezése, és az egyes pszichés funkciók fejlődésének és integrálódásának nyomon követése a különböző életkori fázisokban. A fejlődés általános menetének és a személyiség individuális szerveződésének bemutatása, különös tekintettel az iskolás és serdülőkorai jellegzetességekre, törvényszerűségekre, az óvoda – iskola átmenet pszichológiai kérdéseire. Az egész életen át tartó fejlődés folyamatosságának bemutatása. Az egyes életszakaszok tárgyalásánál hangsúlyozva az értelmi, érzelmi és szociális funkciók kölcsönhatásait, áttekintve a mentális egészség és a pedagógiai munka szempontjából releváns funkcionális zavarok pszichológiai megközelítéseit. Empátia és tolerancia fejlesztése a gyermekek iránt.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A fejlődéslélektan tárgya, a fejlődés fogalma, elméletek
A terheesség pszichológiája, magzati fejlődés és szülés
Újszülöttkor, korai anya-gyerek kapcsolat
Csecsemőkorai fejlődés: mozgás, érzékelés, észlelés
Kisgyermekkorai fejlődés
Az éntudat alakulása
Beszédtanulás, a fogalmak fejlődése
Óvodáskorai fejlődés
A játék és mese szerepe a gyermek életében. A gyermeki világkép
Az óvoda–iskola átmenet kérdései: iskolára való alkalmasság, iskolaérettség
Kisiskoláskorai fejlődés
Az erkölcsi fejlődés elméletei
Serdülőkorai fejlődés
Ifjúkori fejlődés
A felnőttkor és időskor jellemzői

SZAKIRODALOM:

- Cole, M., Cole, S. R.: *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest, 1997.
- Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes: *Gyermekelelektan*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1993.
- B. Lakatos Margit (szerk.): *Játékpshichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatóknak*. ELTE TÓFK, Budapest, 2001.
- Bagdy Emőke: *Családi szocializáció és személyiségzavarok*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1977.
- Feuer Mária: *A gyermekrajzok fejlődéslélektana*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2000.
- Mönks, F. J., Knoers, A.M.P.: *Fejlődéslélektan*. Urbis Könyvkiadó, Budapest, 2004.
- Ranschburg Jenő: *Félelem, harag, agresszió*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1983.
- Ranschburg Jenő: *Szeretet, erkölcs, autonómia*. Okker Kiadó, Budapest, 1998.
- Tóth László: *Pszichológia a tanításban*. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen, 2008.
- Vajda Zsuzsanna: *A gyermek pszichológiai fejlődése*. Helikon Kiadó, Budapest 1999.

2. SZAKMAI TÖRZSANYAG

Tantárgy kódja TK6101			Tantárgy neve FILOZÓFIA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az európai filozófia fejlődésmenetének áttekintése, a gondolkodás korszakainak behatárolása, az egyes korszakok legfontosabb fogalmainak elsajátítása. A különböző korok világképének megismerése, a megszerzett tudásanyag segítségével ezek összehasonlítása. Az egyes filozófiai áramlatok megismerésének segítségével a hallgatók absztrakt gondolkodásának fejlesztése, a filozófiai szakkifejezések pontos használata.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az európai filozófia bölcsője, a milétoszi és dél-itáliai iskolák, a preszókratikusok gondolkodása, az európai gondolkodás alapfogalmainak megalkotása: hülozoisták, eleaták. A relativisztikus etika megjelenése, a szofisták, Protagorasz és a homo mensura tétel. Az intellektualisztikus etika, Szókratész bábáskodása és a daimonion. Az athéni klasszikus filozófia, Platón objektív idealizmusa, az ideák és az érzéki tapasztalati világ, a platóni társadalom-elmélet és hatása. Az európai gondolkodás első rendszeralkotó filozófusa, Arisztotelész, a logika atyja, az európai gondolkodás legfontosabb arisztotelészi fogalmai, a mezon-elmélet, a katharszisz-elmélet politikai fogalmai. A hellenizmus filozófiájának iskolái, cinizmus, sztoicizmus, epikureizmus, szkepticismus, mindezek hatása a késő antik filozófiára és a korai kereszténységre. Az utolsó antik és első középkori filozófus, Boëthius, az univerzália-vita, az Arisztotelész-reneszánsz: Albertus Magnus és Aquinoi Tamás. A késői nominalizmustól a reneszánsz természet- és társadalom-filozófiáig. A reneszánsz filozófia betetőzője, Francis Bacon empirikus filozófiája. A francia racionalizmus, René Descartes és a karteizianizmus. A brit empiristák, Hume-tól Kantig. A filozófusok százada – a francia felvilágosodás Voltaire és Rousseau, deizmus, társadalomfilozófia, szentimentalizmus. A klasszikus német filozófia, Immanuel Kant kriticismusa, epikája és esztétikája. Fichte, Schelling, Hegel, a német idealizmus, dialektika és történelemszemlélet. Életfilozófiák és irracionalizmus, Schopenhauer és Nietzsche. Kierkegaard, az egzisztencializmus atyja, a 20. századi egzisztencialisták. A 20. századi 'izmusok', új ontológia és metafizika, és a keresztyén filozófia újjászületése.					
SZAKIRODALOM: - Bolberitz Pál: <i>A keresztyén bölcsélet alapjai</i>. Budapest, 2002 - Fila Lajos: <i>Bölcsleltudomány</i>. Kairosz, 2005 - Filozófiatörténeti szöveggyűjtemény I-II. Szerk.: Demeter Katalin, Budapest, 1994 - Habermas, Jürgen: <i>Filozófiai diskurzus a modernségről</i>. Budapest, 1998 - King, Peter J.: <i>Száz nagy filozófus</i>. Budapest, 2005 - Nyíri Tamás: <i>A filozófiai gondolkodás fejlődése</i>. Budapest, 1991 - Russel, Bertrand: <i>A nyugati filozófia története</i>. Budapest, 1997 - Steiger Kornél: <i>Bevezetés a filozófiába – Szöveggyűjtemény</i>. Budapest, 1992 - Störig, Hans Joachim: <i>A filozófia világtörténete</i>. Budapest, 2005 - Szabó Tibor: <i>Életutak és életelvek Dantétól Derridáig</i>. Budapest, 2005 - Warburton, Nigel: <i>Bevezetés a filozófiába</i>. Budapest, 2005					

Tantárgy kódja TK2903			Tantárgy neve NEVELÉSELMÉLET I.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	2	30	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

- alapozza meg a hallgatók elméleti és módszertani kultúráját és pedagógiai kompetenciáját;
- alapozza meg olyan korszerű tanítói műveltség, szemlélet és irányultság kialakítását, amely képessé teszi a hallgatókat a 4–14 éves gyermekek nevelésére és oktatására, a nevelési feladatok hatékony megoldására;
- ismertesse meg a neveléstudomány alapfogalmait, alapozza meg a hallgatók tudását az iskolai értékszocializációról, a nevelési folyamat tartalmáról és szerkezetéről, a nevelési módszerekről, eljárásokról;
- adjon alapot a pedagógiai tapasztalatok szaktudományos szintű elemzéséhez, a pedagógiai jelenségek tudatos értelmezéséhez, a gyakorlati nevelési helyzetek, folyamatok sikeres szervezéséhez, irányításához.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- Pedagógiai elméletek.
- A nevelésre vonatkozó hétköznapi és tudományos elméletek.
- Az egyéni integrált pedagógiai elméletek szerveződése, jellemzői.
- A laikus és a professzionális nevelés
- A laikus nevelés legfontosabb színtere: a család.
- A család a változó világban. A család szerkezete, családtípusok, családi szerepek. Értékrendek a családban. A család funkciói.
- A családi és iskolai szocializáció, nevelés kölcsönhatása; a család társadalmi hatásokat szűrő és közvetítő szerepe.
- A család és az iskola intézményesült kapcsolatrendszere, az együttműködés tartalma és szervezeti lehetőségei. Feszültségek, konfliktusok és feloldási módok a kapcsolatban.
- A professzionális nevelés legfontosabb színtere: az iskola.
- Alapelvek (egységesség és differenciálás a nevelésben, integrált nevelés, multikulturális nevelés).
- Iskolaelméletek és iskolatipológiák.
- Az iskola mint szervezet.
- Az iskola pedagógiai funkciói.
- A tanítói hivatás – tanítói mesterség. A tanító szakmai tudása, értékrendje, hatékonysága; a pedagógiai klíma és a nevelési eljárások összefüggései. A tanítói személyiség alakulása az iskolai munkában, a tanulók hatása a pedagógusra. A mesterségbeli tudás és az önismeret szerepe a mindennapi munkában. A pedagógus pályája etikai követelményei. A pályakezdés. Pedagógus szerepek, szerepkonfliktusok.
- Az iskolai nevelési folyamat. Jellemzői, belső szerkezete. A nevelési helyzetek komplexitása. A tanító és a gyermek a nevelési folyamatában. A nevelési folyamat sajátosságai az iskolázás bevezető, kezdő és alapozó éveiben (a 6–12. életévig).
- A nevelés mint az érték közvetítés folyamata. Az érték fogalma a pedagógiában; az értékek típusai; hierarchiájuk. Homogén és plurális értékek, rendszerek. A Nemzeti alaptanterv értékrendszere. Morális fejlődés és erkölcsi nevelés, magatartás és jellem fejlesztés. A 6–12 éves gyermekek erkölcsi tapasztalatai és erkölcsi tudatosságuk fejlettsége. Az erkölcsi tudatosság és az erkölcsös magatartás összefüggése. Az erkölcsi nevelés tartalmi dimenziói. Az erkölcsi nevelés módszerei.
- A természeti és társadalmi értékeket védő és teremtő magatartás formálása. A civil társadalom értékei: a demokrácia, az állampolgárság, a politikai kultúra.
- A műveltség mint alapérték. A műveltség korszerű értelmezése, forrásai; az iskola műveltség-átszármaztató funkciója.

- Az egyén és közösség mint érték. Az én- és a társas kompetenciára, a személyiség autonómiájára és szabadságára vonatkozó értékek fejlesztése. Csoportjelenségek a nevelés folyamatában. A közösség alakulása, fejlesztése. Közös célok, tevékenység és érdekek, a csoportkohézió hatása a teljesítményre és önszerveződésre. Versengés és a kooperáció a gyermekcsoportokban. Az osztályközösség és az önkormányzat.
- Az esztétikai értékek világa. Az esztétikum szerepe az ember életében és a nevelésben. Az ízlés fejlesztése. Az esztétikum megnyilvánulási formái és a nevelés feladatai.
- A nevelés eszközrendszere: A személyiségformálás direkt és indirekt módszerei. Szociális technikák. A személyesség, az intimitás, a bizalom, az elfogadás szerepe a tanító és gyermek kapcsolatában.
- Fegyelem és önfegyelem. A fegyelem szintjei: tekintélyelvű fegyelem, tudatosan elfogadott viselkedési normák betartása, közösen kialakított rend, belső önfegyelem. Az iskolai fegyelem/fegyelmeztetlenség. A fegyelmeztetlenség okai, formái (alkalmi rendzavarások, „balhék” és anómikus rendzavarás). A fegyelmezés mint rövid távú kontroll s mint hosszú távú nevelési feladat. Az önfegyelemre nevelés.
- Konfliktusok az iskolában. A konfliktusok szerepe a pedagógiai folyamatban; lehetséges megoldási módjaik. A konfliktuskezelés tanítása–tanulása.
- A nevelés tervezhető elemei és az eredményesség megállapítása. A nevelés tervezésének lehetősége és szükségessége: a tervezés szintjei. Az osztályfőnök, osztálytanító kitüntetett szerepe a nevelés hatásrendszerének megtervezésében. A tervezés dokumentumai.
- A nevelés eredményeinek vizsgálata. A viszonyítás mint az eredményvizsgálat lényege. A mérés és becslés az eredményvizsgálatban. Neveltségi mutatók egyéni és csoport szinten.
- Az iskola munkájának minősége. A minőség fogalma a pedagógiai munkában; a minőség biztosítása; minőségbiztosítási koncepciók, eljárások.
- Kutatásmódszertani alapok. A pedagógiai kutatás paradigmái; a kutatás folyamata, módszerei.

SZAKIRODALOM:

- Bábosik István (2004): *Nevelélmélet. Nevelés az Európai Unióban*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Gibbs, J. (1999): Kísérlet Kohlberg és Hoffman moralitáselméletének integrációjára. In: Kulcsár Zsuzsa (szerk.): *Morális fejlődés, empátia és altruizmus*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 193–235. o.
- Golnhofer Erzsébet – Nahalka István (2001. szerk.): *A pedagógusok pedagógiája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Imre Sándor: *Neveléstan*; OPKM, Budapest, 1995.
- Karácsony Sándor pedagógiai művei
- Nagy József: *XXI. század és nevelés* Osiris, Bp., 2000.
- Németh András: *Nevelés, gyermek, iskola*– Eötvös J. Könyvkiadó, Bp., 1997.
- Szenczi Árpád (2004): *Nevelés-lélektani alapkérdések; Az érületi és a társas-lelkületi képességek kiművelése*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.
- Szenczi Árpád (2000): *Neveléstan alapkérdések*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.
- Zsolnai József: *A pedagógia új rendszere címszavakban*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996.

Tantárgy kódja TK5609			Tantárgy neve LITURGIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A hittanoktató és kántor szakos hallgatóknak jövőbeni hivatásuk teljesítése érdekében szükségük van liturgiai-liturgikai alapismeretre és kompetenciára. A hittanoktatás, az egyházi ének, a gyermek-istentisztelet, a gyermekek templomi szolgálata, az egyházzenei szolgálat, kórusvezetés, énektanítás, énekeskönyv-használat megkívánja egyrészt a szolgálattevőtől az alapvető liturgiai jártasságot, másrészt szolgálatunk célkitűzése az egyházas nevelés. Kérdés, hogy konkrét szakmai ismeretek nélkül lehetséges-e teljesíteni ezt. Továbbá sürgető probléma spirituális sivárságunk orvoslása is. A tanegység hozzájárul a diszciplína elméleti ismereteinek elsajátításához, valamint segítséget nyújt az önálló gyakorlati alkalmazáshoz.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Főbb témakörök:

- 1) A liturgia, liturgika fogalma; a református keresztyén istentisztelet alapelemei/alkotóelemei
- 2) A keresztyén istentisztelet forrásai és korai története; keleti és nyugati liturgiák, liturgiacsaládok. A nyugati egyház liturgiájának történeti áttekintése; fő- és mellékistentiszteleti formák; a reformáció és a protestáns egyházak liturgiátörténete
- 3) Legújabb liturgiai fejlemények és útkeresés egyházunkban; elvárások és lehetőségek
- 4) A liturgikus év története és gyakorlata
- 5) A vásár- és ünnepnap iistentisztelet szertartásrendje; különféle istentisztelet-típusok és istentiszteleti formák különös tekintettel az áhítatformákra, mellékistentiszteletek, bibliaórákra, imaórákra, gyermek-istentiszteletre, iskolai istentiszteletekre, egyéb gyülekezeti alkalmakra, valamint ezek liturgikus kérdéseire
- 6) Istentisztelet és művészet; istentisztelet és technikai, multimédiás eszközök; a templom és a liturgikus paramentumok áttekintése; egyéb istentiszteleti helyek; a liturgikus öltözet(ek) története és kérdése
- 7) Az istentiszteleti éneklés kérdéseinek áttekintése; az orgona- és hangszerhasználat kérdései; énekrendek, egyházzenei repertoár; a liturgus, a katechéta és az egyházzenesz liturgikus feladatai és kompetenciái; az istentisztelet személyi és tárgyi feltételei; liturgikus könyvek és könyvtípusok, énekeskönyvek

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- Hafenschner Károly: *Liturgika. A keresztyén istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben.* Budapest, 2010.
- Kádár Ferenc: *Liturgika.* Sárospatak, 2013.
- Fekete Károly (szerk.): *Reformátusok a kegyelem trónusánál. A magyar református istentisztelet megújulásának teológiai alapelvei.* Budapest, 2010. (http://www.reformatus.hu/data/attachments/2012/07/24/0527-reformatus-istentisztelet_1.pdf)
- Fodorné Nagy Sarolta: *A gyermekistentisztelet mai kérdései.* In: Igazság és Élet VI (2012/3) 523-530.

AJÁNLOTT IRODALOM:

(Válogatott magyar nyelvű szakirodalom)

- Adam, Gottfried: *A gyermek-istentisztelet – valláspedagógiai szempontból. 1-2. Ford.* Zsúgyel János. In: *Lelkipásztor* (2000/9-10) 322-324., 369-371.
- Barsi Balázs: *A liturgikus év.* Budapest, 1999.
- Bartha Tibor (szerk.): *Tanulmányok az evangélium szerint reformált keresztyén gyülekezet istentiszteletéről.* Budapest, 1977.
- Benedek Sándor: *A Magyarországi Református Egyház istentiszteletének multja.* Órisziget, 1971.
- Berger, Rupert: *Lelkipásztori liturgikus lexikon.* Budapest, 2008.
- Czegléd Sándor: *Liturgika.* Debrecen (több kiadás)

- Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés*. Budapest, 1950.
- Hafenscher Károly: *A keresztény istentisztelet*. Budapest, 1999.
- Mihályfi Ákos: *A nyilvános istentisztelet*. Budapest (több kiadás)
- Pap Ferenc: *Az egyházi év*. Budapest, 2016.
- Pásztor János: *Liturgiai irányzatok a magyar református egyházban*. Debrecen, 2008.
- Pásztor János: *Liturgika. A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában*. Komarno, ²2002.; Komárom, ³2005.
- Ratzinger, Josef: *A liturgia szelleme*. Budapest, 2002.
- Sörös Béla: *A magyar liturgia története. I. kötet. A keresztyénség behozatalától a XVI. század végéig*. Budapest, 1904.
- Továbbá: ágendák (istentiszteleti rendtartások) és liturgikák magyar és idegen nyelven

Tantárgy kódja TK5801 TK5802 TK5803 TK5804 TK5805 TK5806			Tantárgy neve EGYHÁZI ÉNEK I. EGYHÁZI ÉNEK II. EGYHÁZI ÉNEK III. EGYHÁZI ÉNEK IV. EGYHÁZI ÉNEK V. EGYHÁZI ÉNEK VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	15	1	2	Előadás	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
II.	12	1	2	Szeminárium	
III.	15	1	2	Gyakorlat	
IV.	15	1	2	Labor	
V.	30	2	2		
VI.	30	2	2		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A középkori gyakorlathoz képest a protestáns egyházak egyik alapvető és meghatározó újítása volt, hogy az anyanyelvű, strófás gyülekezeti éneket hivatalos istentiszteleti rangra emelte. Minthogy mindmáig az istentisztelet, a liturgia zenei anyaga a gyülekezeti ének-repertoáron nyugszik, a képzés egyik főtárgyát képezi a népének-korál tantárgy.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: • A saját felekezeti énekanyag megtanulása, • a legfontosabb történelmi népénekforrások, • a népénektörténet főbb korszakainak, • egyes népénekek történetének (keletkezésének, továbbélésének), • a repertoár népzenei felvételeinek ismerete, • memoriter szemelvények felmondása, • a tételek lényegi elemzésének és a szakszerű kritika szempontrendszerének elsajátítása, • a hittanoktatáshoz kapcsolódó énekanyag megismerése, • helyes értékrend kialakítása.					
SZAKIRODALOM: ▪ Énekeskönyv - magyar reformátusok használatára. Magyarországi Ref.Egyh. Bp., 1948. ▪ Az Úrnak zengjen az ének – ifjúsági énekeskönyv. Kálvin Kiadó, Bp., 2006. ▪ Berkesi Sándor: Gyülekezeti énekiskola. Debrecen, 1995. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: A református gyülekezeti éneklés. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr Budai Gergely), Budapest 1950. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: Dicsérjétek az Urat. Tudnivalók énekeinkről. Budapest, 1971 ▪ Csomasz Tóth Kálmán: Régi Magyar Dallamok Tára I.: A XVI. század magyar dallamai. Budapest, 1958. ▪ Dobszay László – Németh István: A magyar népének népzenei felvételeken. Magyar Egyházzenei Társaság, 1997. ▪ Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. EMB, 1993. ▪ Dobszay László: A magyar népének I. Veszprém, 1995. ▪ Hagyomány és haladás - Csomasz Tóth Kálmán válogatott írásai, Cantio Bt. Bp., 2003. ▪ Jézust áldja énekünk - gyermekénekek óvodásoknak. RPI Bp., 2003. ▪ Papp Géza: Régi Magyar Dallamok Tára II.: A XVII. század énekelt dallamai. Budapest, 1970. ▪ Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Zeneműkiadó Bp. 1981.					

Tantárgy kódja TE1201 TE1202			Tantárgy neve ORGONAISMERET I. ORGONAISMERET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás	Vizsga
II.	15	1	1	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Az alapvető ismeretek elsajátítása az orgonáról, annak szerkezetéről, összetételéről, hangzásvilágáról, valamint fajtáiról. Bár a református egyház kezdetben nem használt orgonát, mára a hangszer elfogadott liturgikus eszközzé vált. Ennek a folyamatnak történeti megismertetése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy református kántoraink a biztos hangszerkezelésen túl, annak hallatlan anyagi és művelődéstörténeti értékével is tisztában legyenek. A magyar református orgonatörténet az európai zenetörténet egyik érdekes színfoltja. Ennek megismertetése, a téma további kutatása szintén jövőbeli feladat. Növendégeinket erre is fel kell készíteni.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Az orgonaismeret tárgya, tanulmányozásának szükségessége, kapcsolata más tudományokkal és művészetekkel. Az orgona mint szerkezet, hangszer és képzőművészeti alkotás. Az orgona részei és tagoltsága. Regisztertart: hangszínek, csoportok, érdekes elnevezések. Az orgona története, karbantartása, műemlékorgonák és védelmük. Orgonaépítő műhelyek látogatása. Egy választott történeti orgona monográfiájának elkészítése.

SZAKIRODALOM:

- Trajtler Gábor: *Orgonaismeret*. (jegyzet) Budapest, 1994.
- Beharka Pál: Gyülekezeti orgonajáték. Regisztertart II.; Budapest, 1980.
- Angster József: A pécsi orgonagyár és a család története. Pécs, 1993.
- Dávid István: *Műemlék orgonák Erdélyben*. Polis - Balassi Könyvkiadó, 1996.
- Hans Klotz: *Az orgonáról*. Budapest, 1980.
- Jean Guillou: *L'Orgue Souvenir et Avenir*. Buchet/Chastel, Párizs 1978.
- Solymosi Ferenc - Czár Attila: *Magyarország orgonái*. Kiskunhalas, 2005.
- Zászkaliczky Tamás: *Az orgona képes krónikája*. Budapest, 2008.

Tantárgy kódja TE1203 TE1204 TE1205 TE1206 TE1207 TE1208			Tantárgy neve ORGONA I. ORGONA II. ORGONA III. ORGONA IV. ORGONA V. ORGONA VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
III.	30	2	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	30	2	3	Labor	Aláírás
V.	30	2	3		
VI.	30	2	3		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az alapvető ismeretek elsajátítása az orgona helyes kezelése és művészi megszólaltatása érdekében, hogy a növendékek a gyülekezeti énekek kíséretét, önálló intonációk és orgonaművek megszólaltatását egyaránt sikerrel oldják meg; az orgonairodalom megszólaltatása, a stíluskorszakok szerinti igényes művészi szinten.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Beharka Pál: Gyülekezeti harmónium vagy orgonajáték technikai gyakorlatai, a legato-játékmód elsajátítása, a hangszer megismerésével párhuzamosan, egyre nehezebb darabok tanulmányozása, kéz-láb függetlenítése. Előadási darabok: egy-egy mű tanulmányozása minden stíluskorszakból: prelúdiumok, fantáziák, toccáták, korálfeldolgozások, fűgák, stb. Évente két diákhangversenyen való közreműködés.					
SZAKIRODALOM: - Beharka Pál: <i>Gyülekezeti harmónium- (orgona) játék I-II.</i> (Budapest: Baptista Egyház, 1980) - Zalánfy Aladár: <i>Orgonaiskola I-II.</i> (Budapest: Editio Musica, 1950) - Református korálkönyv (Budapest: Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, 1992) - Evangélikus korálkönyv (Budapest: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, 1994) - Gárdonyi Zsolt-Karasszon Dezső: <i>Alternatív koráliskola</i> (Kálvin Kiadó, Budapest, 2007) - Genfi zsoltárok négyszólamú korálfeldolgozásai Claude Goudimel harmóniáival I-II. (Budapest: LFZF Egyházzenei Tanszéke - MET, 1997) J. S. Bach: <i>Négyszólamú korálfeldolgozások</i> (Budapest: Editio Musica, 1982) - Liszt Ferenc: <i>Sämtliche Orgelwerke</i> (Wien: Universal Edition, 1985) J. S. Bach összes orgonaműve I-X. (Editio Musica Budapest, 1982) - César Franck: <i>L'Organiste</i> (Enoc & Cie, Editeurs, Paris, 1934)					

Tantárgy kódja TE1209 TE1210 TE1211			Tantárgy neve ZENEIRODALOM – ZENETÖRTÉNET I. ZENEIRODALOM – ZENETÖRTÉNET II. ZENEIRODALOM – ZENETÖRTÉNET III.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	3	Előadás	Vizsga
IV.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
V.	30	2	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A tantárgy általános célja, hogy bemutassa az egyetemes zenetörténet korszakait, műfajait, jelentősebb alkotóit és azok műveit.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Mivel a tárgyat a kántorjelöltek képzési rendszerében hirdetjük meg, így szolgálatukra tekintettel különös hangsúlyt fektetünk a vokális- és orgonaművek tárgyalására.

I. szemeszter: Hipotézisek a zene eredetéről. A héberek zenéje. A kereszténység zenéje az első századokban, A gregorián. A többszólamúság kezdetei. A középkor zenéje. A reneszánsz kezdetei. A reneszánsz fénykora. A reformáció zenéje. A XVI-XVII. sz. orgonazenéje. Későreneszánsz és a manierizmus. Sweelinck, Frescobaldi, Scheidt

II. szemeszter: A barokk - Cl. Monteverdi és az opera, H. Schütz életműve. G. Carissimi és az oratórium. Cantata és concerto (Esterházy P., A. Corelli, A. Vivaldi). A szvit (J. A. Guilain, Fr. Couperin, J. Ph. Rameau, Cl. Daquin). A barokk orgonazene (D. Buxtehude, J. Pachelbel). Német és angol zene (J. Kuhnau, G. Ph. Telemann, H. Purcell). G. F. Händel. J. S. Bach. Joseph Haydn.

III. szemeszter: Mozart és Beethoven élete és művészete. A XIX. század romantikus zenéje, a zene forradalma. Új műfajok bemutatása, a nemzeti jelleg megjelenése. A korszak kiemelkedő alkotói és műveik. A századforduló zenéje, a kései romantika, a zenei impresszionizmus. A XX. század főbb zenei irányzatai és meghatározó képviselői. Folklórizmus, neoklasszicizmus, expresszionizmus, aleatória, szerializmus, elektronikus zene. A XX. század magyar zenéje. Napjaink zenei élete.

SZAKIRODALOM:

- Kelemen Imre: *A zene története 1750-ig* (Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1991, 1998.)
- Dobszay László: *A gregorián ének kézikönyve* (Budapest: Editio Musica, 1993.)
- Peter Gülke: *Szerzetesek, polgárok, trubadúrok* (Budapest: Zeneműkiadó, 1979)
- Howard M.. Brown: *A reneszánsz zenéje* (Budapest: Zeneműkiadó, 1980)
- Várnai Péter: *Oratóriumok könyve* (Budapest: Zeneműkiadó, 1983.)
- Dobszay: *Magyar zenetörténet* (Bp: Planétás, 1998)
- Fábián Imre: *A huszadik század zenéje* (Budapest: Gondolat, 1966)
- Avasi Béla: *Zenetörténet II.* (Budapest: Nemzeti tankönyvkiadó, 1999)
- Dobák Pál: *A romantikus zene története* (Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998)
- Kovács Sándor: *A XX. század zenéje* (Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999)

Tantárgy kódja TE1212 TE1213			Tantárgy neve GREGORIÁN – GRADUÁL I. GERGORIÁN – GRADUÁL II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	15	1	1	Előadás	Vizsga
II.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Mivel a gregorián ének az európai egyszólamú és többszólamú egyházzene alapja – és közös zenei múltunk része, a gregoriánról való alapvető ismeretek és tapasztalatok megszerzése a kántorképzésben elengedhetetlenül fontos. A középkori hagyomány folytatásának, a már meglévő liturgikus műfajok és liturgikus formák továbbvitelének gondolata ugyan nem a magyar reformáció sajátja, de a hazai alkotómunka mind intenzitását, mind önállóságát tekintve jelentősebb más európai protestáns egyházak munkájához képest.

Elmondhatjuk, hogy a magyar reformáció a hagyományozott középkori anyag gyakran önálló alkalmazásával illetve adaptációjával egyedi művészi értéket hozott létre. A protestáns egyházzenei múlt e becses értékének megismerése mind egyház- és liturgiátörténetünk, mind pedig egyházzene-történetünk szempontjából kiemelten fontos.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Gregorián elmélet (a gregorián ének története, legfontosabb műfajok, tónusok, előadói irányzatok) megismerése, biztos kottaolvasás kialakítása, repertoárismeret (nagy mennyiségű kotta áténeklése), átírási gyakorlatok (elsősorban kvadrát notációs kottából modern hangjegyírásra), 15-20 dallam memoriter (a fontosabb műfajok, formulák zenei példáinak megtanulása), zenehallgatás (elsősorban a Schola Hungarica felvételeinek megismerése), gregorián tételek betanítása és vezénylése.

A legfontosabb források, kutatástörténet, műfajok megismerése, graduál-tételek beazonosítása, latin minták keresése, átírási gyakorlatok, 15-20 dallam memoriter (a fontosabb műfajok, formulák zenei példáinak megtanulása), liturgikus rendek összeállítása, graduál-tételek betanítása, vezénylése, gyakorlati alkalmazása.

SZAKIRODALOM:

- Dobszay László: *A gregorián ének kézikönyve*. Editio Musica Budapest 1993.
- Dobszay László: Bevezetés a gregorián énekbe.
- A./ Elmélet. [Egyházzenei füzetek I/5. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság] B./ Példatár: Dobszay László (ed.): *Gregorián példatár egyházzenei tanszakok számára*. [Egyházzenei füzetek II/5. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság], *Graduale Triplex*. Solesmes.
- *Antiphonale Monasticum pro diurnis horis*. Solesmes. Továbbá az Egyházzenei füzetek [Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság] műfaj történeti kiadványai valamint lexikon-szócikkek
- Ferenczi Ilona: (ed.): *Graduale Ecclesiae Hungaricae Epperiensis 1635*. Musicalia Danubiana 9. Budapest, 1988.
- Ferenczi Ilona (ed.): *Graduale Ráday XVII*. Musicalia Danubiana 16. Budapest 1997.
- Huszár Gál: A keresztyéni gyülekezetben való isteni dicséret és imádságok, Komjáti 1574. Hubert Gabriella tanulmányával. Bibliotheca Hungarica Antiqua 13, Budapest 1986.
- Geleji Katona István-Keserői Dajka János (szerk.): Öreg Gradual, mely mind az első fordításban vagy ujjonnan való szerkesztésben, s-mind pedig az egy exemplárból másban való irattatásban esett fogyatkozásoktól szorgalmasan meg tisztogattatott, és sok hozzá kívántatott szükséges részekkel meg öregbítettett. Gyulafehérvár 1636. RMK I. 658.
- Protestáns graduál. Szemelvények a 16-17. századi protestáns graduálok anyagából istentiszteleti és oktatási célra. Készítette: Ferenczi Ilona, Dobszay László, Bódis Tamás, Farkas Zoltán. ReZeM Budapest 1996.
- Továbbá válogatott irodalom: Bárdos Kornél, Czeglédy Sándor, Csomasz Tóth Kálmán, Fekete Csaba, Ferenczi Ilona, Hubert Gabriella, Karasszon Dezső, Kurta József cikkeiből illetve tanulmányaiból.

Tantárgy kódja TE1214 TE1215 TE1216 TE1217 TE1218			Tantárgy neve SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET I. SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET II. SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET III. SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET IV. SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET V.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	45	3	3	Szeminárium	Évközi jegy
III.	45	3	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	45	3	3	Labor	Aláírás
V.	30	2	3		

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A zenei ismeretek birtokában segítse a hallgatókat abban, hogy zenei tevékenységüket elméletileg is megalapozott szakavatott módon végezhessek, pedagógiai tevékenységük folyamán pedig, a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljenek. E cél elérésének érdekében integrált formában jelennek meg a különböző tantárgyelemek, melyeknek célja

- a hallás, az írás- és olvasáskészség,
- a memóriai,
- a funkcionális gondolkodás,
- a harmóniafűzések felismerésének és prezentálásának fejlesztése,
- stílus- és formatani ismeretek elmélyítése.

E sokoldalú tevékenység által tanulmányaik befejezése után a hallgatók képesek lesznek komolyabb zenei felkészültséget igénylő munkakörök ellátására.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Fejlessze a korábban kialakult zenei készségeket, ismereteket. A zenei írás-olvasás, a ritmusérzék, a melodikus és harmonikus hallás, a funkció- és formaérzék, az improvizáció területeinek fejlesztése. Az európai zenekultúra harmónia- és formavilág, a különböző stíluskorszakok (reneszánsz, barokk, klasszikus) műfajainak, stíluselemeinek, harmóniavilágának jellegzetességeinek megismerése, azok hallás utáni felismerésére és hangoztatása. A romantikus és a 20. századi zene fontos műfajainak, sajátos zenei stíluselemeinek megismerése.

Ritmikai ismeretek: Alla breve ütemformák, nyolcad alapegységű, a aszimmetrikus ütemek. Súlytalan kezdés, nyolcad felütés. Harmincketted. Triola és duola hangoztatása egymásután és együtt. A felütéses kezdések.

Dallami ismeretek: A modális skálák, alterált hangok, moduláló dallamok, kromatika, a háromféle moll hangsor, hangközök. A tanult zenei anyag elemzése hangsortani szempontból.

Formai ismeretek: Barokk recitativo, ária, duett, tercett, korálfeldolgozások, turbák, karfúgák. Kantáta, oratórium, passió, mise, opera, Barokk hangszeres formák: szvit, concerto grosso. A klasszikus periódus. Egy-, két-, háromtagúság a barokk és a klasszikus zenében. Funkciók szerepe a formaalkotásban. Rondóformák. Szonátaforma, szonátarondó. Összetett formák.

Együtthangzási ismeretek: A hármashangzatok és fordításai. (ismétlés) A hármashangzat funkciói. A domináns szeptim felépítése és oldása. Hangzatfűzés fő- és mellékhármasokkal szekvenciában is. Kadenciák harmóniai elemzése kottaképről. Hármashangzatok fordításai a négyszólamú szerkesztésben. A négyeshangzatok és megfordításai. Hangnemi kitérés domináns és szubdomináns irányban. Funkciók szerepe a formaalkotásban. Alterált dallamfordulatok változatos gyakorlása négy előjegyzési körben. Színezett hétfokú hangsorok, új hangnemi kapcsolatok. Nehezebb alterált dallamok éneklése dó-váltással. Alterált akkordok (mollbeli hangzatok, mellékdominánsok, nápolyi szext, bővített szextes akkordok). Az akusztikus skála. Egészhangúság és kromatika. Modell hangsorok (1:2; 1:3; 1:5).

SZAKIRODALOM:

- Kodály Zoltán pedagógiai munkái (Biciniumok, énekgyakorlatok, Tricinia)
- Klasszikus kánonok (Molnár Antal)
- Lassus : 27 motetta
- Bertalotti : 56 *Solfeggio*
- L. Hegyi Erzsébet: *Bach Példatár I.* (EMB)
- J. S. Bach : Korálgyűjtemény
- Kórusművek (1000 év kórusa, Öt évszázad kórusa, Bartók: 27 egyeneműkar, Kodály: Gyermek-, és nőikarok)
- Keszler Lőrinc: *Összhangzattan* (1952)
- Frank Oszkár: *Hangzó zeneelmélet* (1990)
- Frank Oszkár: *Formák és műfajok a barokk és a klasszikus zenében* (1990)
- Lendvai Ernő: *Bartók és Kodály harmóniavilága* (1975)
- Hegyi Erzsébet: *Stílusismeret I-III.* (Zeneműkiadó)

Tantárgy kódja TE1219 TE1220			Tantárgy neve ÉNEK-ZENE ÉS TANTÁRGYPEDAGÓGIA I. ÉNEK-ZENE ÉS TANTÁRGYPEDAGÓGIA II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
II.	30	2	2	Szeminárium Gyakorlat Labor	

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Olyan tanítók kibocsátása, akik a képzés során elsajátított ismeretek/készségek és képességek birtokában a zenei nevelés általános iskola 1-4 osztályában alkalmasak:

- *élményt adó* – és a gyerekeket ezzel az iskolában és azon kívüli saját életükben is közös zenei tevékenységekre *inspiráló* – éneklésre, énekes- és hangszerjátékra, improvizációra, zenehallgatásra;
- az iskolai élet *szervezeti kereteiben* és *spontán* helyzeteiben megteremthető zenei nevelési lehetőségek felismerésére, hatékony kihasználására; a zenei nevelési alkalmak *játékos*, zeneileg és pedagógiailag is *tudatos*, *önálló* vezetésére;
- a kisiskolás *gyermekeket* érő *zenei hatások* (környezet/család/média) ismeretében a nevelő hatások összehangolására, kiegészítésére;
- a *zenével nemcsak zenére* nevelés szemléletének gyakorlati kivitelezésére;
- a *zenében* rejlő, de azon *túlmutató értékek* (néphagyomány, kulturális tradíciók őrzése; identitás/tolerancia alapozása; esztétikai–erkölcsi értékek) hiteles és vonzó közvetítésére;
- a *korszerű* nevelőmunkához szükséges *folyamatos önképzés* igényének birtokában a meglévő tudás és képességek megújítására, gyarapítására.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- az iskolai zenei nevelés céljaihoz, a gyerekek életkori sajátosságaihoz illeszkedő *zenei anyag* ismerete (magyar, kisebbségi, nemzetiségi, más kultúrákhoz tartozó gyermekdalok, játékdalok, népdalok, komponált műdalok, kánonok, bicíniumok, többszólamú feldolgozások, kórusművek);
- a *zenei tevékenységek* vezetéséhez a bevezető és kezdő szakaszban szükséges fejlődés-lélektani és tantárgypedagógiai ismeretek: a zenei nevelés, óravezetés és tervezés módszerei, változatos daltanítási formák; a ritmikai és dallami ismeretnyújtás, készségfejlesztés; a helyes éneklési szokások és a többszólamú érzék kialakításához, illetve az improvizáció, a kreatív zenei játékok és feladatok, zenehallgatáshoz szükséges képességek fejlesztési lehetőségei; alternatív zenepedagógiák, a forgalomban lévő tankönyvcsaládok;
- az igényes *hangszeres bemutatást* megalapozó zenei olvasás–írási, transzponálási, játéktechnikai és előadási ismeretek;
- az énekes és hangszeres zenei bemutatásokhoz szükséges nép- és műzenei stílusismeret.

A tantárgy elemei:

- Ének-zene
- Ének-zene tantárgypedagógia

SZAKIRODALOM:

- A forgalomban lévő általános iskolai *ének-zene tankönyvek*
- Kodály: 333 olvasógyakorlat
- Kodály: Ötfokú zene I-II.
- Tegzes: *Hétfokú olvasógyakorlatok* (Tankönyvkiadó, Bp. 1991)
- Györgyiné Koncz Judit: *Az énektanítás alapjai*, (Károli Egyetem Kiadó, Bp. 2008)
- Oroszné Tornyai Lilla: *Énektanítói alapismeretek*, (Kecskeméti Tanítóképző Főiskola)
- Csillagné-Kerecsényi: *Az ének-zene tanítása az alsó tagozatban*, (NT.Kiadó, Bp.1989)
- Lázár Katalin: *Népi Játékok*, (Mezőgazda kft. 2005)
- Sebő Ferenc (1997): *Népzenei olvasókönyv* (CD-melléklettel). (Planétás Kiadó, 1997)
- Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár E.: *Jeles napok, ünnepi szokások*. (Planétás 1997)

Tantárgy kódja TE1221 TE1222 TE1223			Tantárgy neve KARVEZETÉS – KÓRUSHANGKÉPZÉS I. KARVEZETÉS – KÓRUSHANGKÉPZÉS II. KARVEZETÉS – KÓRUSHANGKÉPZÉS III.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	15	1	2	Előadás	Vizsga
IV.	15	1	2	Szeminárium	Évközi jegy
V.	15	1	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A képzésben résztvevőket felkészíteni önálló karvezetői feladatokra. A karvezetői attitűd és a technikai-, zenei készségek kialakítása. Felkészíteni mind a világi, mind pedig az egyházi kórusok vezetésére, szervezésére, programjaik repertoárjuk összeállítására. Az egyéni hangképzés során tanultak alkalmazása a csoportos kamaraéneklésben					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Kiscsoportos keretben (max. 4-5 fő, zongorával) begyakorolni a vezényléshez szükséges mozdulatokat és kamaraéneklés formájában gyakorolni a helyes hangképzést. Gyermek- és nőikarok, ifjúsági vegyeskarokra, valamint egyházi szolgálatra alkalmas repertoár darabjain keresztül készség szinten megtanulni a vezénylés technikai elemeinek használatát. E foglalkozás keretében készítjük elő a darabokat a Kargyakorlat tantárgyra is. – ütemformák – beintések – leintések – felütések – tempóváltások – karakterek – rubato					
SZAKIRODALOM: ▪ Párkay István: <i>Karvezetés</i> (Főiskolai jegyzet) ▪ Kardos Pál: <i>Kórusnevelés - Kórushangzás</i>. (Zeneműkiadó, Bp. 1977) ▪ Kodály Zoltán: <i>Gyermek- és nőikarok</i> (EMB 1972) ▪ Bartók Béla: <i>27 egynemű kar</i> (EMB 1950) ▪ Ezer év kórusa. (Forrai Miklós gyűjteménye.) (EMB 1977) ▪ Bicinia Sacra, Magyar Egyházzenei Társaság, 2001. ▪ Egyházzenei vezérfonal. Magyarországi Ref. Egyh. Bp. 1969 ▪ Evangéliumi vegyeskarok, Magyarországi Baptista Egyház 2002. ▪ Karénekeskönyv - egyházi vegyeskarok gyűjteménye (Magy. Evangélikus Egyház 1989) ▪ Draskóczy László: <i>Hatalmas Isten, könyörgünk</i> – háromszólamú kórusok családi áhítatokra, vegyeskaroknak (ReZeM 1999)					

Tantárgy kódja TE1224			Tantárgy neve KUTATÓSZEMINÁRIUM		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	15	1	1	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A kutatószeminárium a szakmai ismeretek és kompetenciák elmélyítésére szolgáló, gyülekezettörténeti témakört feldolgozó, azt mélyebben vizsgáló és bemutató tanegység. Célja, hogy a kántori munkát a gyülekezet múltját és jelenét megismerve végezze az egyházzenei munkatárs. A szeminárium a tanulmányi idő vége felé segítséget nyújthat a választott szakdolgozati téma tudományágának és módszereinek alaposabb megismerésére és az abban való tájékozódásra.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgatói csoport kiadott szakirodalom és egyéni gyülekezettörténeti kutatás eredményeit osztja meg a kurzus résztvevőivel. Saját vagy választott gyülekezet történetének megismerése: 1. A település története, felekezeti rétegződése 2. A gyülekezet alapítása és történelmi szerepvállalása 4. Helyi protestáns hagyományok (közösségek) 5. Épületek 6. Templom berendezése (orgona) 7. Klenódiumok, tárgyi emlékek 8. Gyülekezeti irattár dokumentálása 9. A gyülekezet a külső forrásokban (levéltári szemle) 9. Gyülekezeti jövőkép					
SZAKIRODALOM: ▪ A kiválasztott közösség saját szakirodalma szerint					

Tantárgy kódja TE1301 TE1302 TE1303 TE1304 TE1305 TE1306			Tantárgy neve KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT I KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT II. KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT III. KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT IV. KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT V. KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I	30	2	2	Előadás	Vizsga
II.	30	2	1	Szeminárium	Évközi jegy
III.	30	2	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	30	2	2	Labor	Aláírás
V.	30	2	2		
VI.	30	2	1		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az énekkari munka, a zenei élmény szerzés és a katarzis átélésének egyik legfőbb forrása. A tantárgy célja a képzésre jellemző repertoár megismertetése, az egyéni biztos tudáson alapuló közös éneklés örömének megtapasztalása, zenei alkotások művészi értékű megszólaltatása és pódiumra állítása.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A magyar hagyományok megőrzését és az európai kóruskultúra minél szélesebb körű megismerését szem előtt tartva kell dolgoznia az énekkarnak. Munkája során, mind az ének-zenetanári, mind pedig az egyházzenesz képzéshez tartozó igen gazdag repertoárból merít. A képzésbe résztvevők az énekkari munkában nemcsak zenei élményeket szerezhetnek, hanem átélhetik a közös muzsikálás örömét, követhető példát kapnak a próba technikai, hangképzési kérdések mellett, a kórus-szervezés, építés, közösség formálás kérdéskörében is. Az énekkar az ének-zenét tanuló hallgatók számára nélkülözhetetlen állandó stúdium. A részvétel a próbákön való aktív közreműködés mellett, és az egyéni, számon kérhető szólamtudás mellett magában foglalja a fellépéseket, utazásokat is.					
SZAKIRODALOM: - Kardos Pál: <i>Kórusnevelés – Kórushangzás</i>. Zeneműkiadó, Bp. 1977 - Kaposi Gergely: <i>Kórusépítés – karvezetés. Gondolatok karvezetőknél, kórustagoknak</i>. Alterra Kiadó 2008 - Aktuális kották					

Tantárgy kódja TE1307 TE1308 TE1309 TE1310 TE1311 TE1312			Tantárgy neve KÁNTORI GYAKORLAT I. KÁNTORI GYAKORLAT II. KÁNTORI GYAKORLAT III. KÁNTORI GYAKORLAT IV. KÁNTORI GYAKORLAT V. KÁNTORI GYAKORLAT VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	15	1	2	Előadás	Vizsga
II.	15	1	1	Szeminárium	Évközi jegy
III.	15	1	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	15	1	2	Labor	Aláírás
V.	15	1	2		
VI.	15	1	1		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A liturgiai feladatok csoportos ill. részleges ellátása. A növendékeknek itt nyílik alkalmuk arra, hogy éneklésükkel csoportosan, ill. alkalmanként hangszeres játékkal is bekapcsolódjanak a liturgikus feladatokba és tapasztalatokat szerezzenek.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: - A liturgikus feladatba történő bekapcsolódás, megfigyelés, és elemzés készítése. - Templomi istentiszteleten és való éneklés, ill. alkalmi hangszeres feladat ellátása. - A KRE-TFK áhítatain történő rendszeres éneklés, ill. alkalmi hangszeres feladat ellátása.					
SZAKIRODALOM: <i>Református énekeskönyv.</i> (Kálvin kiadó 1948.) - Korálkönyvek - Cl. Goudimel: <i>Genfi zsoltárok</i> <i>Protestáns graduál. Szemelvények a 16-17. századi protestáns graduálok anyagából istentiszteleti és oktatási célra.</i> Készítette: Ferenczi Ilona, Dobszay László, Bódis Tamás, Farkas Zoltán. ReZeM Budapest 1996.					

Tantárgy kódja TE1313			Tantárgy neve ÖSSZEVONT KOMPLEX KÁNTORI GYAKORLAT		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvevési előfeltétel TE0503 és TE0504 és TE0505		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	120	40	10	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Olyan kántorok és pedagógusok kibocsátása, akik kellő gyakorlattal rendelkeznek feladatuk elvégzéséhez. *Kántorként* a templomi zene legfontosabb rendező kerete a liturgia. A növendékeknek itt nyílik alkalmuk arra, hogy gyakorlatban alkalmazzák a megtanult elméletet, mely így válik életszerűvé. Különösen fontos a történelmi liturgikus formák élményszerű megismerése.

Pedagógusként szerezzen gyakorlatot az egyházi ének tantárgy oktatásában. Legyen képes az elsajátított szaktárgyi, pedagógiai, pszichológiai és egyéb elméleti ismereteket alkalmazni, és azokat a gyakorlati tapasztalatok alapján kiegészíteni.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A gyakorlat

időtartama: Két hét (= 120 óra)

helyszíne: külső gyakorlat

elemei:

gyülekezeti: a gyülekezet minden alkalmán a zenei feladat ellátása (istentisztelet, bibliaóra, KT óra, temetés, kórus, stb.)

iskolai: egyháziének-óra tartása

Kántorként legyen képes:

- a liturgikus helyzetek felismerésére és helyes elemzésére;
- templomi énekes, hangszeres, és karvezetői feladatok folyamatos ellátása;
- a liturgikus énekek tanítása;
- egy teljes vasárnap délelőtti istentisztelet zenei anyagának előkészítésére;
- a szolgálat elvégzésére;
- a lelkésszel való szoros együttműködésre;

Szükség esetén az oktatás tömbösíthető.

Pedagógusként legyen képes:

- a sikeres kommunikációra az egyénnel és a társas közösségekkel;
- az egyházi ének ill. a zene műveltségi terület tantárgyi rendszerében való eligazodásra;
- a tanulók személyiségének diagnosztizálására, ez alapján a differenciált fejlesztésre;
- a tehetségek és a lemaradók, különös bánásmódban részesülők sajátos fejlesztésében;
- a tanulók egészséges testi, lelki, szellemi képességeinek kimunkálására.

A fogadó gyülekezet ill. iskola írásban értékeli a hallgató tevékenységét. A hallgató beszámolót készít, elemzi és értékeli a szerzett tapasztalatokat.

SZAKIRODALOM:

- Lásd: a szaktárgyak leírásánál

Tantárgy kódja TE1403 TE1404 TE1405			Tantárgy neve VEZÉNYLÉSI GYAKORLAT I. VEZÉNYLÉSI GYAKORLAT II. VEZÉNYLÉSI GYAKORLAT III.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	15	1	2	Előadás	Vizsga
V.	15	1	2	Szeminárium	Évközi jegy
VI.	30	2	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Kipróbálni, gyakorolni és készséggé fejleszteni a karvezetés órán tanultakat. Fontos hogy a hallgatók nagyobb csoport előtt is vezénylési gyakorlatot és tapasztalatot szerezzenek. A tantárgy keretein belül van lehetőség a nagykórus vezénylésére is.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az órán a hallgatónak kell betanítani és irányítani a többi hallgatóból álló énekkart. Meg kell ismerkedniük az: – énekkarszervezés, – beénekeltetés, – hangadás, – szólampróbázás, – betanítás folyamatának megtervezése, – próbarend kialakításának gyakorlati elemeivel. A karvezetés tárgyra épülve a tanult kórusművek vezénylése: világi és egyházi kórusok témakör, ünnepkör, stílus szerinti csoportosításban.					
SZAKIRODALOM: ▪ Párkai István: A kórusvezénylés alapjai (1970) ▪ Kardos Pál: <i>Kórusnevelés – Kórushangzás</i>, (Zeneműkiadó, Bp. 1977) ▪ Kaposi Gergely: Kórusépítés–karvezetés. Gondolatok karvezetőknek, kórustagoknak (Alterra Kiadó 2008) ▪ Aktuális kották ▪ Vásárhelyi Zoltán: <i>Az énekkari vezénylés módszertana</i> (Zeneműkiadó, Budapest 1965)					

Tantárgy kódja TE1406			Tantárgy neve KÓRUSKÍSÉRET		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V.	15	1	1	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Gyakran tapasztalható, hogy a karvezető csak a kórusal foglalkozik, és a kíséretet nem ismeri. A kóruskíséret tanegység ezt a kompetenciahiányt kívánja megszüntetni.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Continuó-szerű kíséret. A „kíséret” mint a kórus egyenrangú partnere. Az együttjáték gyakorlása, dinamikai és regisztrációs kérdések tisztázása. Az énekkari repertoár leggyakrabban előadott művei hangszeres kíséreteinek megismertetése különös tekintettel a magyar református kórusrepertoárra.					
SZAKIRODALOM: ▪ Gárdonyi Zoltán: Szívemnek kösziklaja. Egyházi Kórusművek I. Református Egyházzeneészek Munkaközössége, Budapest 1998. ▪ Gárdonyi Zoltán: Magasztaló ének. Egyházi Kórusművek II. ReZeM. Budapest 2001. ▪ Magyar Zsoltárok. közr. Arany Sándor, Református Zsinati Sajtóosztály, Budapest 1979 ▪ Kodály: Magyar mise 1966.					

Tantárgy kódja TE1407			Tantárgy neve Orgonarepertoár-ismeret		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A tantárgy általános célja, hogy megismertesse az orgonairodalom korszakait, műfajait, jelentősebb alkotóit és azoknak műveit. Ismertesse meg a hallgatókat az orgona liturgikus alkalmazásának múltjával, és ezáltal segítsen az orgonaművek istentiszteleti használatának megválasztásában.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az orgona liturgikus szerepének tisztázása. Az orgonazene kezdetei. Fundamentum könyvek tanulságai. Girolamo Frescobaldi és hatása. Jan Pieterszoon Sweelinck tevékenysége. Samuel Scheidt alkotásai. A francia klasszikus orgona műfajai és szerzői. Ibériai és spanyol orgonazene. Az észak-német iskola és Dietrich Buxtehude művészete. Johann Sebastian Bach orgonaművei. Pachelbel és a délnémet orgonás hagyományok. Angol orgonazene. Mozart művei és korának hangszerei, illetve zeneautomatái. A német romantika mesterei. Cesar Franck és a szimfonikus orgona. A XX. század francia orgonistái. Magyar szerzők orgonaművei.					
SZAKIRODALOM: ▪ Karasszon Dezső: Bevezetés a magyar református egyházzene világába. Kálvin Kiadó Budapest 2008. 103–117. ▪ Jon Laukvik: Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis - Orgel und Orgelspiel im Barock und in der Klassik. Carus Verlag 1989. ▪ Jon Laukvik: Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis - Teil 2, Romantik. Carus Verlag. 2002. ▪ Jon Laukvik: Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis - Teil 3, Die Moderne. Carus Verlag. 2014. ▪ Willi Apel: Geschichte der Orgel- und Klaviermusik bis 1700, közr. Siegbert Rampe, Bärenreiter Verlag Kassel 2004.					

SZAKDOLGOZAT ÉS ZÁRÓVIZSGA

Tantárgy kódja			Tantárgy neve		
TEZ001			SZAKDOLGOZATI KONZULTÁCIÓ I. <i>Kritériumfeltétel</i>		
TEZ002			SZAKDOLGOZATI KONZULTÁCIÓ II. <i>Kritériumfeltétel</i>		
TEZ003			SZAKDOLGOZATI ZÁRÓ KONZULTÁCIÓ <i>Kritériumfeltétel</i>		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	0	0	0	Előadás	Vizsga
V.	0	0	0	Szeminárium	Évközi jegy
VI.	0	0	10	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A választott szakdolgozati témában való elmélyülést segíti a kurzus az oktatóval való egyéni konzultációk segítségével.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgatók az oktatóval egyeztetett szakdolgozati témaválasztást követően ütemterv szerint készítik el szakdolgozatukat, melyben a tudományos igényesség mellett törekednek a katechetikai vonatkozásokra és a formai követelményekre (lásd: a szakdolgozati útmutatóban). A szakdolgozat elkészítésére a KRE TVSZ ad további szempontokat.					
SZAKIRODALOM: ▪ Kijelölt és kutatott szakirodalom.					

Tantárgy kódja TEZ004			Tantárgy neve ZÁRÓVIZSGA FELKÉSZÍTŐ		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TK2900 és TK6300 és TE0422		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	15	1	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A kurzus a záróvizsga témaköreinek áttekintő, aktív feldolgozása, melynek során a hallgatóknak lehetőségük nyílik a tanulmányok és gyakorlatok, valamint a komplex gyakorlat során felvetődött szakmai kérdések megbeszélésére az oktatókkal.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A felkészítő a szorgalmi időszak végén külön órarend szerint kerül megtartásra, ahol az egyes záróvizsga témakörök kerülnek feldolgozásra a hallgatók aktív közreműködésével.					
SZAKIRODALOM: Lásd a korábbi tantárgyleírások szakirodalmát.					

Tantárgy kódja TEZ005 TEZ006			Tantárgy neve ZÁRÓKONCERT ZÁRÓKÁNTORIZÁLÁS		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	0	0	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A képzés ideje alatt elsajátított ismeretek, megszerzett kompetenciák istentisztelet és koncert keretében megvalósuló mérése.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: - Vasárnapi főistentisztelet teljes zenei anyagának vezetése korálokkal, hangszeres tételekkel. - A diákhangversenyen mind orgonából, mind karvezetésből különböző stíluskorszakból származó művek előadása szükséges.					
SZAKIRODALOM: Lásd a korábbi ide vonatkozó tantárgyleírások szakirodalmát.					

Tantárgy kódja TEZ007			Tantárgy neve KÁNTORI ZÁRÓVIZSGA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	0	0	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A képzés ideje alatt elsajátított ismeretek, megszerzett kompetenciák záróvizsga keretében megvalósuló mérése.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: - Kiadott tételsor valamely tételének ismertetése, átfogó kifejtése - A Korálkönyv valamennyi letétjének ismerete. A kihúzott tételen szereplő énekek hangszeres kíséretét lapról játszva kell előadni.					
SZAKIRODALOM: Lásd a korábbi ide vonatkozó tantárgyleírások szakirodalmát.					

Tantárgy kódja TF SZV TF SZV TF SZV TF SZV TF SZV			Tantárgy neve SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	1	2	Előadás	Vizsga
V.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
V.	30	2	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
V.	30	2	2	Labor	Aláírás
V.	15	1	1		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az Intézmény, ill. az Intézetek és a szakmai csoportok által intézményi szinten felkínált szabadon választható tanegységek teljesítése által a hallgató képzési ideje alatt kapcsolódó, kiegészítő ismereteket, kompetenciákat szerezhethet pedagógiai, pszichológiai, további teológiai, egyházzenei, zenei, katechetikai, irodalmi, nyelvészeti, szociológiai, társadalompolitikai stb. területeken, esetlegesen idegen nyelvi ismereteit bővítheti.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Lásd az adott féléveknél az intézményi szintű szabadon választható kurzusok meghirdetésénél.					
SZAKIRODALOM: Lásd az adott félévek tárgyleírásainál.					